

Војнопензионерске теме и дилеме

ДУГ НИЈЕ ДОБАР ДРУГ

Потписник ових редова недавно је, у неформалном разговору, упитао министарску за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дарију Кисић Тепавчевић да ли се на седницама Владе разговара о враћању закинутог дела пензија. Избегавши директан одговор казала је да предстоји образовање једног радног тела који би размотрило све аспекте проблема и да ће чланови тог тима бити и представници пензионера. Та чињеница представља помак у односу на ушанчени став дела државних чиновника да је све решено Законом о привременом уређивању начина исплате пензија.

Када јануарске пензије буду „легле“ 5. фебруара биће увећане за 5,5 одсто. То је у складу са тзв. швајцарском формулом да се месечна примања грађана трећег доба усклађују зато што динар данас нема исту вредност као онај пре годину дана. То је због инфлације, односно услед општег раста цена. У нормалним условима, сматра се да је инфлација од отприлике два одсто нормална тј. довољно ниска да не представља проблеме по укупан финансијски систем, док је инфлација преко тог износа нешто што треба економским мерама спречити. Пензије би сваке године губиле куповну моћ чак и са ниским инфлацијом. Швајцарска формула, да подсетимо, подразумева усклађивања висине пензија са растом цена и зарада, и то: 50% у односу на инфлацију, и 50% у односу на раст зарада. Овај систем је дарегљивији према пензионерима од простог усклађивања са инфлацијом, пошто је раст зарада обично виши од инфлације, па би применом ове формуле пензије расле више. Међутим, у нас је присутан још један проблем: пензије све више заостају у односу на плате, чиме се пензионери доводе у веома тешку ситуацију. Због тога се све чешће спомиње да би праведније било када би се изменила та формула, па да се пензије усклађују 30% у односу на инфлацију, а 70% у односу на раст зарада.

Да су пензије у заостатку у односу на плате недавно је, гостујући на једној од домаћих телевизија, потврдио председник Србије Александар Вучић, рекавши и то да би у наредном периоду пензије требало повећати. То се реално међу пензионерима тумачи као посебно повећање месечних примања, мимо швајцарске формуле. У пензионерским редовима се наглашава да су пензионери спасили државу од банкрота, а то је, у неколико наврата, изјавио и председник Вучић и притом јасно и гласно одао признање грађанима трећег доба. У историји ће остати записано да је 2014. године највише узето од пензионера како би се стабилизирале државне финансије. Тај терет поднело је више од 700.000 пензионера у Србији. Они који су имали пензију 25.000 ди-

нара и мању, нису били у било каквој обавези да финансирају недостајући део пара у државној каси.

Током четири године, колико је важио привремени закон о смањењу пензија, грађани трећег доба су допринели са осам до десет месечних примања. Реч је о великим парам којих се тешко одрећи. Оптерећење службеника у јавном сектору било је значајније мање, мада су њихова примања била и до 50 одсто већа од пензионерских.

Привременим законом је четири године био суспендован системски закон који регулише пензијско и инвалидско осигурање. Пензије се, иначе, сматрају приватном имовином, па је заиста осетљиво питање закидања месечних припадљности. Очекивало се да ће држава, а обзиром на чињеницу да је стала на ноге и да финансира многе области које раније није, почети да враћа „позајмљени“ део пензија. То се, међутим, не догађа, нити има наговештаја да ће држава да испуни своју моралну обавезу. Због тога је неколико десетина хиљада пензионера покренуло управне поступке, који ће резултирати судским епилогом.

Обзиром на то да је последњим референдумом правосудје у Србији добило апсолутну независност и самосталност, с правом се очекује да будуће пресуде буду још праведније у односу на оне које припадају прошлости. Неке тужбе су већ доспеле до Европског суда за људска права у Стразбуру, који ће по свему судећи ставити тачку на вишегодишњи спор.

Потписник ових редова недавно је, у неформалном разговору, упитао министарску за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дарију Кисић Тепавчевић да ли се на седницама Владе разговара о враћању закинутог дела пензија од 2014. до 2018. године. Избегавши директан одговор казала је да предстоји образовање једног тела који би размотрило све аспекте тог проблема и да ће чланови тог тима бити и представници пензионера. Та чињеница представља помак у односу на ушанчени став дела државних чиновника да је све решено Законом о привременом уре-

ђивању начина исплате пензија. Очекује се да ће ускоро бити нешто конкретније урађено у погледу сагледавања у овом часу можда највећег проблема што оптерећује пензионере.

За оне који су вишедеценијским радом стекли пензију очигледно је дуг од 2014. до 2018. године црвена линија у односу на државу. Да би стабилизирала јавне финансије Влада је посегла за пензијама, мада су пре тога високи државни функционери изјављивали да ће пензионери бити последњи од којих ће се намакнути средства за попуњу „рупа“ у буџету. А највеће захватање је било управо код пензионера који су, у погледу месечних припадљности, најсиромашнији део друштва. Сада, када одузету имовину (читај део пензије) треба вратити, о томе се од државних органа не може готово ништа чути. Црвеном линијом се сматра обавеза државе да колико је новца привремено одузела пензионерима, да то врати уз законом дефинисану камату.

Удружење војних пензионера се у неколико наврата принципијелно, упорно и аргументовано обраћало носиоцима највиших државних функција и надлежним институцијама система, захтевајући да се закинути део пензија врати. Писмени захтеви су редовно били опремљени свим значајним чињеницама које бацају потребну светлост на тај проблем. Формулисан је и предлог да се дуг врати у ратама, како би се држави олакшала ситуација. Одговори шефова кабинета су били хладни, то јест формулисани тако да је захтев прослеђен надлежном државном органу. А онда почиње зид ћутања. Дуг, предуг. Зар је могуће да се тако државни чиновници односе према браниоцима отаџбине. Питамо се још где су, напосок, они чија је надлежност да захтеве решавају тако што ће их прихватити или одбацити, те да о томе обавесте јавност. Ако сматрају да за враћање нема правног основа, нека то саопште и изнесу чињенице на које се ослања њихов став.

Дуг није добар друг, па гледано оптимистички може да се догоди да се у име државе, у догледно време, ипак огласи неко од надлежних чиновника. Позитивним решењем, свакако.

Звонимир ПЕШИЋ

Промена вредности
општег бода од
1. јануара 2022.године

УВЕЋАЊЕ ЗА 5,5 ОДСТО

Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину прописано је повећање пензија за 5,5% од 1. јануара 2022. године. Повећањем пензија повећава се у, истом износу, и вредност општег бода, за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи, како је и прописано Правилником. Вредност општег бода повећава се са 862,04 на 909,45 односно за 5,5%. Повећањем вредности општег бода повећава се и цензус за доделу ове помоћи са 17.240,72 на износ од 18.189,04 динара, по члану издржавања породице. Значи, пензионер који има мању пензију од 18.189,04 динара, по издржаваном члану породице, испуњава услове за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи једном у две године.

Пензионер који живи сам, досадашњи износ од 25.861,10 динара се повећава на износ од 27.283,50 динара. (30 ОБ x 909,45 = 27.283,50 динара).

Пензионер који издржава чланове породице износ од 27.283,50 динара се увећава за сваког члана издржаване породице за пет општих бодова, односно, износ од 4.310,18 се увећава на 4.547,25 динара. Уколико пензионер издржава једног члана породице, а износ пензије је мањи 18.189,04 динара, по једном издржаваном члану, испуњава услове за доделу ове помоћи у износу од 31.830,75 динара, (27.283,50 + 4.547,25=31.830,75 динара).

Пензионер чији је износ пензије био мањи од 13.792,60 динара, по члану издржаване породице, цензус се увећава на износ од 14.551,20 динара. То значи пензионер чији је износ пензије мањи од 14.551,20 динара по издржаваном члану, испуњава услове за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи једном у две године. (16 ОП x 909,45 = 14.551,20 динара).

Када је реч о здравственом збрињавању, не постоји цензус без обзира на износ пензије. Да би се помоћ доделила по здравственом збрињавању, уз захтев, потребно је, поред документације која је прописана Правилником, доставити и медицинску документацију и рачуне о плаћеним трошковима лечења, као и медицинску документацију за преминуле од Covida-19.

Обавештавамо вас да је и накнада погребних трошкова која се исплаћује лицима која су сносила трошкове сахране преминулог корисника пензије у 2022. години увећана на 46.533 динара за све категорије корисника пензија.

Обраћање председника УВПС министру одбране

ЗА ПРАВЕДНИЈУ ОДЛУКУ О ДОДЕЛИ СТАНОВА

Поводом одлуке Управе за традицију, стандард и ветеране МО, министру одбране др Небојши Стефановићу обратио се председник УВПС Љубомир Драгањац писмом следеће садржине:

„Одлуком Управе за традицију, стандард и ветеране о расподели станова на неодређено време од 4. јануара 2022 године, којом је предвиђено да се изврши расподела 193 стана, корисницима војних пензија опредељено је 48 станова или 25%.

Имајући у виду да тренутно на ранг листи Одељења за стамбене послове има преко 8.500 војних пензионера од којих је њих 4.300 без икаквог стана, а 4.200 без коначно решеног стамбеног питања, да у просеку на стан чекају више од 25 година, да им је просечна старосна доб изнад 75 година старости, да у просеку сви имају више од 40 година радног стажа, да већ велики број више није међу живима, а да њихове породице већ 30 година живе по војним хотелима, напуштеним касарнама, мемљивим подрумима и вешерницама, поставља се питање о праведности расподеле станова од којих се олуком 75% даје активном саставу, а војним пензионерима 25%.

Оваком одлуком многи који су у радном односу 10 до 15 година, добиће стан у односу на војне пензионере који у истој групацији имају 40 и више година радног стажа и више од 50 бодова у истој групи.

Немају војни пензионери ништа против решавања стамбеног питања активном саставу, али било би праведно да тај однос буде макар 60% према 40 %, у корист активног састава, чиме би се ублажило незадовољство војних пензионера.

Молимо Вас да испољите Ваш утицај и како би се ова неправедна одлука поништила и донела праведнија.

Расподела станова у закуп на неодређено време У ТОКУ ЈЕ ПОСТУПАК

Из Управе за традицију, стандард и ветеране Удружење војних пензионера Србије примило је одлуку о расподели станова у закуп на неодређено време. Од укупно 194 стана за поделу војним пензионерима припало је 48 станова, што чини око 25 одсто.

Станови се деле у гарнизону Ниш. Пензионисаном генералу припао је четворособни стан. За пензионисане официре опредељено је 19 станова (један једноипособни, један двособни, десет двоипособних, три трособна, два троипособна и три четворособна. Пензионисани подофицири добили су укупно 18 станова (три једноипособна, један двособни, 10 двоипособних, три трособна и један троипособни. Категорији пензионисаних цивилних лица додељено је 9 станова (три једноособна, један једноипособни, један двособни, два двоипособна, један трособни и један троипособни).

Сходно одредби члана 17. став 7. Правилника о решавању стамбених потреба у Министарству одбране и Војсци Србије („СВЛ број 51/2921), десет у 4,5-собних

станова у закуп у Нишу, могу се дати лицима из члана 2. овог правилника које према листи реда првенства улазе у расподелу четворособних станова, ако дају писану изјаву да прихватају коначно решавање стамбеног питања доделом структурно већег

којој су утврђени бодови, провера података о месту пребивалишта лица и чланова заједничког породичног домаћинства, као и провера стамбеног статуса лица која су имали станове у бившим републикама СФРЈ.

Стамбени орган ће од свих лица, која се налазе у ужем кругу стамбених интереса за доделу стана по овој одлуци, затражити да у циљу утврђивања права доставе одговарајуће доказе. Захтеви

стана у складу са одредбама овог правилника.

У току је поступак утврђивања права стамбеним интересима који су закључно са даном пресека стања, дали оверене изјаве о месту коначног решавања стамбеног питања и структури жељеног стана, провера валидности документације о утврђеном здравственом стању лица по

лица који тражене доказе не доставе у предвиђеном року неће се разматрати.

По окончању поступка провере, извршиће се подела станова, а информације о извршеним доделама станова у закуп на неодређено време, као и ажурирање ранг листе биће објављени на сајту Министарства одбране.

Вакцинација против грипа у местима где нема војноздравствене установе

МОГУЋА И РЕФУНДАЦИЈА

Из Министарства одбране стигао је одговор председнику Удружења војних пензионера Србије Љубомиру Драгању који се односи на вакцинацију војних осигураника у местима где нема војноздравствених установа. С обзиром на значај вакцинације у околности када је дошло до експлозије заразе корона вируса овај акт који је потписала помоћница министра одбране Катарина Павичић доносимо у целости.

„Поводом Вашег писма од 2. 12. 2021. године којим сте се у име УВПС – Извршни одбор упутили др Небојши Стефановићу у вези са решавањем проблема по питању вакцинације против сезонског грипа војних осигураника у местима где нема војноздравствених установа, обавештавамо Вас о следећем:

Сектор за буџет и финансије је, у сарадњи са Фондом за социјално осигурање војних осигураника (у даљем тек-

сту Фонд за СОВО) и Управом за војно здравство размотрио предметно питање.

У циљу превазилажења тренутног проблема на који сте указали, Управа за војно здравство и Фонд за СОВО предложили су да се војни осигураници у местима у којима нема војноздравствених установа, од стране свог изабраног лекара, упуте у најближу војноздравствену установу ради вакцинације против сезонског грипа, а у случају да не постоји могућност за вакцинацију војног осигураника у најближој војноздравственој установи да се војни осигураници упуте да набаве вакцину из сопствених средстава, а да се трошкови набавке исте рефундирају преко Фонда за СОВО.

Молимо Вас да преко УВПС упознате војне осигуранике са наведеним предлогом и могућношћу вакцинације преко Фонда за СОВО.

Додела социјално-хуманитарне помоћи током 2021. године

ПРЕВАЗИЛАЖЕЊЕ ТЕШКЕ СИТУАЦИЈЕ

Правилником о социјалној и хуманитарној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије прописан је правни основ и поступак за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи члановима Удружења. Та врста помоћи се додељује онима који се налазе у тежем материјалном положају, затим по основу здравственог збрињавања и набавке медицинских помагала, а и изузетно када се члан Удружења нађе у ванредним околностима које су прописане Правилником.

Од октобра 2020. године, члановима Удружења и њиховим породицама, поред редовне доделе ЈНП у складу са Правилником, ова помоћ, је ванредно додељивана, ако је уз захтев била достављена и медицинска документација из које је било видљиво да је члан УВПС преминуо или оболео од covid-19, с циљем превазилажења тешке ситуације. Тако је поред доделе ове помоћи прописане Правилником, ова помоћ, на основу измена Правилника члан 3. став 2. додељивана и члану породице корисника војне пензије који је био члан Удружења војних пензионера Србије и који је преминуо од болести covid-19.

Од јануара 2021. године помоћ је исплаћивана, по основу материјалног стања и здравственог збрињавања како је прописано Правилником, и на основу члана 3. става 2. измена Правилника члану породице, преминулог члана УВПС од covid-19 у износу од 25.000 динара. Тако је у јануару 2021. године помоћ додељена и исплаћена за 31 породицу у износу од 679.000 динара; у

фебруару помоћ додељена за 11 породица и исплаћено 275.000,00 динара, у марту 22 и исплаћено 550.000 динара, у априлу 15 и исплаћено 375.000,00 динара, мају 11 исплаћено 275.000,00 динара, у јуну 8 исплаћено 200.000,00 динара, у јулу и августу по 2 исплаћено 50.000 динара, у септембру 1 исплаћено 25.000 динара, у октобру 13 исплаћено 325.000 динара, у новембру 9 исплаћено 225.000 и у децембру 18 и исплаћено 450.000. Према томе, по основу смрти од covid-19 или оболелог члана УВПС помоћ је од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2022. године додељена за 142 породице и исплаћено 3.479.000 динара.

Од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2021. године, једнократна социјална и хуманитарна помоћ је додељена за 389 чланова Удружења и њиховим породицама и исплаћено 9.845.000 динара, од чега 142 помоћи породицама члана УВПС који су преминули или су били оболели од covid-19 и исплаћено 3.479.000 динара.

Дописом председника Удружења је препоручено градским-општинским организацијама, да могу члану УВПС из своје организације, који су оболели или преболели covid-19, доделити ЈНП према могућностима из својих средстава. По том основу Градска организација УВПС Ниш помоћ је доделила за 22 члана у износу од по 10.000 динара и исплатила 220.000 динара, а Градска организација УВПС Крагујевац која је доделила 27 у износу од по 5.000 динара и исплатила 135.000 динара

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у децембру 2021. године

ДА НЕВОЉА БУДЕ МАЊЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 5. јануара 2022. године, размотрио захтеве достављене у децембру 2021. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Нови Сад ДГ: 32.000,00 – по члану 10.874,29 динара;
ОпОр Стара Пазова СА: 32.000,00 – по члану 14.672,90 динара;
ОпОр Бачка Топола РБ: 30.000,00 – по члану 16.412,40 динара;
ОпОр Ужице ТМ: 30.000,00 – по члану 14.703,29 динара;
ОпОр Земун РМ: 34.000,00 – по члану 16.079,71 динара;
ОпОр Свилајнац РЖ: 32.000,00 – по члану 17.011,00 динара;
ОпОр Панчево МН: 34.000,00 – по члану 14.05755 динара;
ОпОр Крушевац ЈР: 30.000,00 – по члану 10.642,64 динара;
ОпОр Нови Сад ЈД: 30.000,00 – по члану 13.666,21 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. и члана 3. став 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.
ОпОр Лозница ЖТ: 15.000,00 –
ОпОр Шабац ГД: 15.000,00 –
ОпОр Лозница ФЛ: 20.000,00 –
ОпОр Чачак ЈБ: 20.000,00 –
ОпОр Нови Београд МБ: 15.000,00 –
ОпОр Палилула СЛ: 30.000,00 –
ОпОр Суботица СР: 25.000,00 –
ОпОр Суботица КГ: 25.000,00 –
ОпОр Суботица ШН: 25.000,00 –
ОпОр Чукарица СН: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ЗВ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ШН: 25.000,00 –
ОпОр Ниш БД: 25.000,00 –
ОпОр Ниш ИС: 25.000,00 –
ОпОр Панчево ТГ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Сад ИО: 25.000,00 –
ОпОр Обреновац ПЈ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Сад КД: 25.000,00 –
ОпОр Чукарица ЧА: 25.000,00 –
ОпОр Зрењанин ДШ: 25.000,00 –
ОпОр Зрењанин ЗД: 25.000,00 –
ОпОр Нови Сад ДС: 25.000,00 –
ОпОр Нови Сад ШН: 25.000,00 –
ОпОр Панчево ММ: 15.000,00 –
ОпОр Панчево ВЛ: 10.000,00 –
ОпОр Зајечар МГ: 15.000,00 –
Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 11. јануара 2022. године.

Захтеви који буду достављени од 1. јануара до 31. јануара 2022. године биће решавани почетком фебруара 2022. године.

Извршни одбор

Новинар Хепи телевизије
извређао офицере и војску

НЕДОСТОЈНО ПРОФЕСИОНАЛЦА

Све што је Миломир Марић изрекао пред камерама личи на груб вербални обрачун са професијом која у нашој земљи има заслужено висок углед. Тај скарадни напад на браниоце Отаџбине увредио је многе активне и пензионисане офицере и међу грађанима изазвао бројне реакције.

Одавно медијску сцену Србије није узбуркао један догађај који је својеврсни покушај да се грубом (зло)употребом речи лансира неистина као наводно објективна слика стварности. Наиме, Миломир Марић, познат по бројним провокацијама које константно чини према људима током разговора у телевизијским емисијама, без икаквог повода, пред саговорником (политичким аналитичарем), у директној емисији („Добро јутро Србија“) вређао је офицере, наводећи да су они „примитивни“, да само „најглупљи људи иду у војску“, чинично нагласивши да се за војску опредељују само „они који нису ни за шта друго“. На запамагање саговорника да тако не треба да говори, Марић се, подигавши глас, још жешће окомио на офицере, што се јасно разазнаје када се одгледа, одслуша и анализира спорни део емисије.

После жестоких реакција јавног мњења, посебно садашњих и пензионисаних подофицира и официра, Марић је, схвативши да је претерао у нечисти и обмани, покушао да „извади кестење из ватре“ тако што је, два-три дана касније у емисију позвао генерал-потпуковника у пензији Миломира Миладиновића, председника Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије. На почетку разговора, Марић се преподобио и уозбиљио у вешто одиграном чину извињења свим јунацима из до-садашњих ослободилачких ратова Србије и онима које су увредиле његове отровне речи. На први поглед изгледало је да се

показао због тешких квалификација војних старешина, али је одмах затим почео да релативизује спорни чин. Између осталог рекао је да се нашалио, мада га снимак демантује, потом да су у емисији коју води имали прилике да говоре многи официри, да је у студио доводио многе старешине којима је уступао простор да саопште оно што су хтели. Навео је и то да оно што није смело да се каже на другим телевизијама, могло је само у емисијама које је он уређивао. Марићево обраћање представљало је огољени лични маркетинг, новинарско самохвалисање и комични покушај да „прекрије“ сву жестину претешких квалификација о официрима. Као врхунац бешчасна великодушно је понудио генералу Миладиновићу трочасовни наступ старешина (активних и пензионисаних) у емисији „Ђирилица“. Да резимирамо: Марић је у том наступу практично рекао све о себи.

Изречене мисли главног и одговорног уредника телевизије са националном фреквенцијом намећу многа питања и коментара. То подразумева да слобода изражавања не сме да прерасте у примитивну интерпретацију чињеница, то јест у вређање људи. Новинарима не приличи да на „стуб срама“, грубим инсинуацијама и масним обманама, поставе било кога и било коју друштвену групу. Уосталом, то није у складу са новинарским кодексом и етиком. Ако је Марић хтео телевизијском аудиторијуму да саопшти неко своје негативно искуство, могао је да то учини на коректан и нови-

РЕАГОВАЊА

Министар одбране
др Небојша Стефановић

НЕЋУ ДОЗВОЛИТИ ДА СЕ КАЉА ИМЕ ОФИЦИРА

Министар одбране Србије Небојша Стефановић изјавио је да је „тек данас сазнао да је Миломир Марић, на телевизији са националном фреквенцијом, најгрубље вређао офицере, војнике и војни позив уопште“ и поручио да „неће дозволити да се каља име оних који Србију воле више од свега и који се за њу боре сваког дана и ноћи, живећи за њу и њено сигурно небо и земљу“.

„Рекао је да су официри ‘примитивни људи’, да ‘у војску иду најглупљи’ и да ‘ко није ни за шта иде у војску’“. Ово су неопростиве увреде за официрску и војничку част, за позив који је за наш народ највиша дужност, кроз целу његову историју, па и данас“, рекао је Стефановић, у писаној изјави.

Како је навео, „хоћу да подсетим Миломира Марића на хероје са Кошара, хоћу да га подсетим на Милана Телића и Стојадина Мирковића, на Миленка Павловића, на хиљаде других војника, подофицира и официра, али и на њихове породице које је увредио оваквим гестом“.

„Ови људи су дали за Србију највредније што су имали – своје животе, а од Србије нису тражили ништа заузврат“, рекао је Стефановић.

Према његовим речима, „недопустиво је да било ко вређа и ниподаштава наше војнике и старешине, велике људе и патриоте, који су давали и своје животе када је то било потребно за одбрану отаџбине“.

„Ово је земља великог Живојина Мишића, Радомира Путника, Степе Степановића, земља која слави име

нарски допустив начин. Уопштавање негативних особина појединаца, њихових интелектуалних способности и оцењивање друштвене делатности за коју новинар није квалификован, може код неких и недовољно обавештених да уруши углед професије, али и да укаља образ „седме силе“. Марић не зна или неће да зна да су веома строги критеријуми за пријем на школовање младића за војни позив. Здравље као најважнији квалификатив кадета мора да је беспрекорно, па су прегледи кандидата веома строги. Сваки кандидат се подвргава и вишечасовној психолошкој провери и оцени емотивних и интелектуалних особина, а на школовање се примају они младићи и девојке који су постигли висок успех на претходном нивоу школовања.

Сушта је истина да су официри реално најобразованија друштвена група. Војну академију завршавају после 16 или 17 година проведених у школској групи (зависно од смера). Када наврше отприлике десетак година рада и буду високо оцењени, упућују се на Командно-штабно усавршавање (раније је то била Командно-штабна

сваког палог војника за нашу слободу данас. Ово је земља чију слободу данас дугојемо сваком од њих, али и сваком човеку у униформи који данас стоји на снегу, достојан грба Војске Србије и своје заставе. Нико нема право да блати име и част српског војника јер су они понос своје земље и свих њених грађана“, истакао је Стефановић.

Клуб генерала и адмирала Србије

ЗГРОЖЕНОСТ И ПРЕЗИР

Поводом изјаве Миломира Марићана на „ТВ Хепи“, у емисији „Добро јутро Србија“, у којој је, између осталог, рекао да су: „официри примитивни људи, да у војску иду најглупљи, односно, ко није низашта иде у војску изражавамо згроженост и презир. Изјаву са гнушањем одбацујемо и сматрамо да је Марић тиме увредио све припаднике Војске Србије, како пензионисане, тако и професионалне припаднике и чланове њихових породица.

Војску као институцију и њене припаднике већина грађана Србије доживљава као институцију од посебног значаја и угледа у друштву.

Војни синдикат Србије

МАРИЋ НАЈПРИЗЕМНИЈЕ ВРЕЋА СРПСКЕ ВОЈНИКЕ

Част коју су српском војнику исказали Француски маршал Франше д'Епере, Немачки цар Вилхелм, Фелдмаршал Макензен и многи други великани светске историје, 20. јануара 2022. године, у 8,40 сати, на више него сраман начин, погазио је главни уредник телевизије са националном фреквенцијом – *Хепи*, Миломир Марић, изјавивши у емисији „Добро јутро Србија“, да су официри војске примитивни људи, да у војску иду најглупљи, питавши се за-

тим јавно пред српским аудиторijумом, ко нормалан иде у војску, и констатујући на крају свог циничног излагања, да ко није ни за шта иде у војску...

На овај начин Миломир Марић, плуноу је у лице војводама Мишићу, Степи, Бојовићу... чије се битке изучавају на свим престижним војним академијама света, Милунки Савић, српским јунацима са Паштрика и Кошара и свим српским војницима који су од Косовског боја до данас своје животе положили за Отаџбину Србију. Захтевамо од Миломира Марића, да се одмах извини за увреду које је изнео на рачун српских војника, у противном покретноћемо низ појединачних тужби против њега и *Хепи* телевизије и организовати јавни протест на коме ћемо тражити његову смену и укидање дозволе за националну фреквенцију телевизији *Хепи*. Позивамо све српске војнике, активне и бивше, као и војне ветеране који се осећају увређеним изјавом Миломира Марића, да се обрате Војном синдикату Србије, који ће им обезбедити бесплатно правно заступање у тужбама против Миломира Марића и телевизије *Хепи*. Позивамо све јавне личности, политичаре и естрадне уметнике, да до извињења Миломира Марића српским војницима, бојкотирају учешће у емисијама *Хепи* телевизије, а јавност да прекине праћење њеног програма.

Генерал Стојан Коњиковац
бахатом Марићу:

ЧАСТ ЈЕ БИТИ У ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

Поводом срамних увреда на рачун српске војске, официра и војника на телевизији са националном фреквенцијом (*Хепи*) од стране њеног главног уредника Миломира Марића, огласио се пензионисани бригадни генерал Војске Србије и некадашњи начелник Управе за људске ресурсе Генералштаба Војске Србије Стојан Коњиковац.

Част и за понос је бити војник у Војсци Србије, а посебна част и обавеза је бити старешина у тој војсци коју су кроз историју сви ценили и истицали као узор и пример – започео је генерал Коњиковац и наставио:

„Због хуманог дела наше војске у холу зграде Црвеног крста у Женеве и данас стоји табла на којој пише „Будимо хумани као што је била Србија“. Имена свих јунака који су дали свој живот за Отаџбину имају истакнуто место у нашој слободарској историји, они су прави узор младим генерацијама. Према њима се односи са поштовањем, а не тако како је речено на телевизији *Хепи*. Онај ко заборави борце или се тако односи према њима, осудио се на пропаст и одлазак на ђубриште историје. Знамо да онај ко даје паре издаје задатке; разумео бих изјаву да је речена на непријатељској телевизији, а не на телевизији са националном фреквенцијом. Ништа се не дешава случајно.“

Ништа није јаче као људско памћење; оно је неумишљиво и после сваке недаће појављује се са свим накупљеним и наталоженим сећањима. Ово човека (М. Марића) народ ће се сећати по тим изјавама. Људи својим делима иза себе остављају траг по којим их поколења памте. Свако бира какав траг иза себе оставља – истакао је Стојан Коњиковац.

Насупрот оваквој мизерији, свако време имало је своје хероје који су својим бесмртним часним делима у одбрани Отаџбине оставили будућим поколењима путоказ за боље сутра. Припадници херојске 549. моторизоване бригаде оставили су свој светли траг и дело на које смо и бићемо поносни. Живела Србија. Живео славом овенчан српски војник – закључио је генерал Коњиковац који иза себе има и значајно ратно искуство (рат у Хрватској, агресија НАТО-а на СРЈ, улазак у КЗБ).

У Србији је војни позив веома популаран. Појединих година за једно место у Војној академији конкурише и до десет кандидата

академија) које траје две школске године. У међувремену, зависно од потреба службе, упућују се на једно до два шестомесечна специјалистичка курса за усавршавање. Најуспешнијима се указује могућност да заврше Генералштабно усаврша-

вање које траје једну школску годину (раније је то била Ратна школа). У Војној академији се упоредо организују последипломске и докторске студије. Није мали број официра који су завршили и неки од цивилних факултета, велики број их је са

академским звањем мастера (магистра) или доктора наука. Према нашим сазнањима, тренутно је у високошколски систем Републике Србије укључено више од 50 пензионисаних официра са звањем доктора наука.

У јавности је мало познато да је један од председника Српске академије наука и уметности био генерал Јован Мишковић, начелник Генералштаба и министар војни. Међу академицима је такође у свим сазнањима било знаменитих официра. Током историје многи технолошки искораци били су везани за војску и официре. Напокон, официри су најзаслужнији што грађани Србије имају слободу.

Радо Србин иде у војнике деценијама је наша стварност. Слободарски народ, показало се небројано пута, не воли окупаторе и таторе. У минуле три-четири деценије, приликом сондаже јавног мњења, показало се да се на врху лествице институција у којој народ има највише поверења смењују Војска и Српска православна црква. Марић би требало да зна и ту чињеницу.

3. Пешић

Због појаве заразнијег омикрон со-
ва вируса корона у Србији се гото-
во свакога дана бележи више од
17.000 новооболелих грађана код ко-
јих је потврђен ковид 19. Стручњаци
сматрају да је тај број много већи јер
се многи тестирају код приватника, а
они с благим симптомима и не траже
помоћ лекара. Осим ковид амбуланти,
притисак сада осећају и пријемно-три-
јажни центри и ковид болнице, у које
се последњих дана смешта све више
грађана.

У разговору за „Политику“ пуковник
доцент др Иво Удовичић, командант
војне ковид болнице Карабурма, исти-
че да се сада најчешће хоспитализују
особе које имају више од 60 година,
највише они у популацији од 70 до 90
година.

„После масовних прослава, доласка
наших људи из иностранства и појаве
омикрона, одмах након дочека Нове
године очекивали смо изузетно висок
број новозаражених. Ти бројеви оба-
рају све рекорде. Млади су углавном
ишли на масовна окупљања и славља
и разболевали се, а последица таквог
понашања је што су сада вирус унели
у породице и што имамо повећан број
заражених у старијој популацији која
већ има хроничне болести и слабијег
је здравственог стања. Стари људи
вирус нису сигурно добили на славо-
вима и трговима, него су им га прене-
ли млади. Последњих дана имамо по-
већан прилив пацијената у болницу.
Само у једном дану имали смо више
од 130 пријема у болнице, што је ве-
лики број за Београд. Очекујемо да ће
наредних дана тај број бити и већи”,
каже др Удовичић.

**Мислите ли да је појава омикрона
заправо почетак краја пандемије ко-
вида 19 и да ћемо ускоро моћи да
се вратимо нормалном животу?**

По природи сам оптимиста и код ме-
не је чаша увек пуна до пола. Сматрам
да ће нас омикрон спасти од нас са-
мих. Вирусу није у интересу да нас
уништи, нити да изазива тежа обоље-
ња јер онда ми имамо рестриктивније
мере и не дајемо му простора да се
шири. Он тражи форму како би опстао
и живео природно с нама. Омикрон је
варијанта вируса који ће нас у великој
мери имунизовати пошто смо ми попу-
лација која није вакцинисана у довољној
мери. Највећу штету ће оставити у
старијој популацији јер млађи нису до-
вољно одговорни када је у питању
брига о старијима. Код њих ће доћи до
највеће смртности. Ипак, мислим да
нас више неће изненадити нека опа-
снија, заразнија варијанта вируса. И
ако се појави неки нови сој, биће по-
пут омикрона или блажи од њега. То
значи да би вирус могао да пређе у
неки ендемски облик с којим ћемо жи-
вети. Али више неће изазивати дра-
стичне, тектонске поремећаје у целом
свету.

**Колико се често дешава да они
који су већ прележали ковид сада
поново оболе и заврше на болнич-
ком лечењу?**

Има и оних који су већ прележали

Пуковник доцент др Иво Удовичић,
командант војне ковид болнице
Карабурма

АНТИВАКСЕРИ СВЕ СХВАТЕ ТЕК КАДА ДОЋУ У БОЛНИЦУ

**Вакцина штити од тежег исхода болести и смрти.
Нико од младих који су били вакцинисани није
преминуо од ковида**

Пуковник доцент др Иво Удовичић

(Фото Министарство одбране)

ковид, па су опет болесни, посебно у
старијој популацији. Омикрон је потпу-
но нови сој вируса, који има другачија
својства и већу способност да заоби-
лази имунитет и изазива штету. По
природи ствари, они који се заразе по-
ново имају лакши облик болести јер
нема великог броја хоспитализованих.
Нисмо имали тежи облик болести не-
кога ко је већ прележао коронау.

**Да ли се разликује клиничка сли-
ка вакцинисаних и невакцинисаних
против вируса корона?**

Без обзира на то што је омикрон сој
блажа варијанта вируса, који се по
својим својствима негде и приближа-
ва вирусу грипа, заразност му је изу-
зетно велика. И даље постоји јасна
разлика између оних који су вакцинис-
ани и оних који то нису иако омикрон
пробија имунитет стечен преболева-
њем болести или вакцинацијом. Боље
пролазе заражени који имају неки об-
лик заштите него они који немају ни-
какву заштиту.

Апсолутно тежу клинику слику имају
невакцинисани. У прошлом таласу ко-

роне имали смо у шок соби 50 пације-
ната млађих од 55 година и нико од
њих није био вакцинисан. Од шесторо
младих људи који су преминули нико
није примио вакцину. Још је рано да
износимо податке каква је ситуација
са омикрон сојем, али оно што сада
видимо јесте да су они који су заврши-
ли у шок соби с тешким обликом боле-
сти невакцинисани. Вакцина и даље
штити, то је јасно.

**Могу ли маске Н-95 да нас боље
заштите од короне, које су препору-
ка надлежних институција?**

То нису наше институције измисли-
ле. То је препорука светских институ-
ција јер је сам вирус заразнији. Што је
боља маска – већа је заштита. Оне су
нешто скупље и нису свима доступне.
Најбоље је носити маске Н-99 мада се
с њима на лицу нешто теже дише. Мој
савет је да је боље носити било какву
него никакву маску.

**Ипак, има људи који и даље не ве-
рују у вакцине, а доста је и оних ко-
ји су примили прве две, а неће тре-**

ћу дозу јер су чули да се доста вакцинисаних заражава.

Тачно је да оболевају и вакцинисани, али ми који радимо у „црвеној зони“ стално наглашавамо да нисмо плаћеници фармацеутске индустрије, нити вакциналног лобија, већ да као лекари имамо дужност да говоримо истину: цепова штите. То је јасно видљиво, свиђало се то некоме или не. Треба примити и трећу дозу. Вакцине штите између три и четири месеца и како време пролази, заштита је слабија, па зато треба добити бустер. Прича о томе да људи неће да се вакцинишу јер оболевају и имунизовани апсолутно не стоји. Вакцина штити од тежег исхода болести и смртог исхода. Имунизовани могу да оболе и имају лакши облик короне. Много тога зависи од чињенице колико је неко дуго био излаган вирусу и којој количини, као и колико су га „унели“ у организам. Неко ко је имунизован и седи у кафани три сата окружен људима може да се зарази и добије неке симптоме болести, ма колико био заштићен. Нико од младих ко је био вакцинисан није преминуо од ковида. Да су се имунизовали, не би изгубили живот. Они су послушали нечији савет да се не треба вакцинисати и ти људи сносе део одговорности за њихову смрт.

Каква су ваша искуства са антиваксерима који заврше на болничком лечењу? Да ли им буде жао што нису имунизовани када се нађу у тешком здравственом стању?

Противници вакцинације су много јаки и паметни на разноврсним порталима, без обзира на то што ништа не знају о медицини. Међутим, када се заразе и дођу у болницу, кажу да све схватају, да су погрешили и да им је жао што се нису вакцинисали. Шокирају се када виде шта се дешава око њих, када се пацијенти воде у шок собу, када их реанимирају или, најчешће, премину и стављају их у црне џакове. Тада схвате какав проблем заправо прави овај вирус, да је он опасан и смртоносан.

Какве проблеме могу да имају они који прележе вирус и колико је опасан постковид синдром?

Имали смо случајеве да су људи добили блажи облик короне и нису били хоспитализовани, а после шест месеци су преминули. Схватили смо да се то много чешће дешава него раније. Студије и истраживања су доказали да је постковид веома озбиљан проблем, без обзира на то да ли неко имао блажи или тежи облик болести. Постковид може да буде тихи убица. Људи морају да се чувају. Корона не изазива само упалу плућа. То је системска болест која доминантно напада ендотел крвних судова и ту прави штету, разара их и ствара услове да се ту створе крвни угушци и да се зачепе. А онда после шест месеци особа доживи инфаркт срца или шлог. Никада не знате на ком ситном крвном суду ће направити штету. Ако је у срцу или мозгу – човек страда. Постковид ће нас тек коштати и тек ће изазивати

Редови у ковид амбулантама су све дужи

(Фото Н. Марјановић)

проблеме. Посебно се то односи на оне који су били заражени делта сојем.

Има ли случајева да сте лечили неког ко је истовремено оболео од короне и грипа?

У циркулацији још увек имамо и делта сој, није свако оболео од омикрона. А ту је и вирус грипа. До сада у болници нисмо имали случај да је неко истовремено оболео од оба вируса.

Шта може да се уради како би било мање оболелих у Србији? Да ли би ригорозније мере биле решење у овом тренутку?

Ми лекари не можемо да правимо компромис између живота и смрти. Не мислим ништа ружно за оне који се баве економијом и привредом. Мора и привреда да живи. Ипак, ми лекари смо увек за строже рестриктивније мере у односу на економски и привредни део. Јасно ми је да се праве компромиси. Некоме се то допада, некоме не. После две године борбе с ковидом у Србији мислим да не постоји ниједан човек који не зна шта је корона, какве последице изазива, каква је корист од вакцина, како се носи маска... Медицински смо се описменили као нација и нема потребе да ми више некога саветујемо шта да ради. Људи морају да воде рачуна о себи и чувају здравље. Ми не можемо некога да затварамо. То време је прошло. Вероватно смо и ми са својим причама из болница досадили и богу и народу, али морамо да причамо јер смо сведоци трагедије короне у болницама. Ми људе лечимо, стављамо их на респираторе, гасимо респираторе, разговарамо с породицом, ако пацијенти премину, стављамо их у црне џакове...

Шта вам најтеже пада у борби за људске животе?

Када разговарате с породицом, морате да им дате наду за најмилијег када се лечи, а ако он премине, морате да им изјавите саучешће. То је ужасно. Можда некоме један одсто смрт-

ности од ковида не изгледа велико, али то је огроман број људи. Посебно је страшно за младе који су беспотребно изгубили животе. Они су били будућност Србије. Само је требало да се вакцинишу и данас би били живи. Најтежи тренутак нам је када неко премине. Нема утешне речи коју можете да кажете некоме када неко његов изгуби живот. То су ужасне ствари.

Мислите ли да је добро што је скраћен период изолације за оболеле од короне и за особе које су биле у контакту са зараженима?

То може бити мач са две оштрице јер и даље имамо делта сој у циркулацији. Моја препорука је да треба урадити и брзи тест на ковид после пет дана. Видеће се у тих пет дана да ли ће неко ко је био у контакту са оболелом особом развити симптоме короне. Они који имају блаже симптоме болести, сматра се да су заразни недељу дана и њима изолација и траје седам дана. Људи с тежим обликом болести морају да буду хоспитализовани и сматра се да могу да буду заразни до десет дана што се тиче омикрон соја. Мере које су препоручене су у неком смислу и изнуђене јер имамо велики број заражених, па би много радна места остала празна да смо наставили да се придржавамо старих мера о изолацији од 14 дана. Сада је сваки други тестиран позитиван. То значи да би огроман број оболелих грађана Србије био ван посла минимум три до четири недеље, а још већи број из контакта с њима у изолацији две недеље, што је у оваквој ситуацији неподношљиво (одсуствовање са посла), посебно за институције од јавног значаја. Зато се проналазе најбоља могућа решења и између два зла се бира мање. Сваки организам је другачији и опоравак је различит код сваке особе. Свако другачије реагује. Тестирања су важна и доступна су људима.

Данијела Давидов Кесар
Извор. Политика

Да ли ће Европска унија добити снаге за брзе интервенције

ВОЈСКА ЕУ МАКРОНОВА ВИЗИЈА, А БОРЕЉОВА МИСИЈА

Унија жели контингент од 5.000 војника који би могао да интервенише изван држава чланица, не ослањајући се на Американце

Била је то прва Макронова замишљања по доласку у Јелисејску палату која је оживљена након хаотичног повлачења војске из Авганистана. Заједничке европске војне снаге за хитне интервенције које би деловале без САД. Ова Макронова визија (иако је постојала пре него што се он родио) постала је Борељова мисија. Пре неколико дана састављен је документ који треба да буде финализован на пролеће, о формирању заједничких трупа од 5.000 војника у наредне четири године које би могле да интервенишу не ослањајући се на Американце. Чиниле би је копнене, поморске и ваздушне јединице.

Овај нацрт стратегије који је припремио шеф европске дипломатије Ђузеп Борел најконкретнији је покушај успоставе самосталних снага након вишедеценијског покушаја и договора да се у те сврхе групише до 60.000 људи. Од те замисли остао је план о трупи од 5.000 снага о којем, што се неких чланица ЕУ тиче, Макрон може само да сања. Борел и каже да у војним снагама не би учествовале све државе чланице (зато што оне не желе), али за одобрење ангажмана био би потребан консензус. Он би да државе чланице осигурају логистику, ва-

здушни транспорт на далеке дестинације, контролне капацитете, а за шта се ослањају на САД.

Идеју о европској војсци која би у кратком року могла да интервенише у кризама Емануел Макрон поменуо је 2017. године када је говорио на Сорбони. Предлог младог француског визионара допао се министрима одбране Француске, Велике Британије, Немачке, Белгије, Данске, Холандије, Естоније, Шпаније и Португалије, који су потписали писмо о намерама. Макронов сан стар је колико и прича о европским интеграцијама. Постао је у Француској, али пре него што је настао актуелни шеф који је увелико у предизборној кампањи за председничке изборе у априлу 2022. Још педесетих година прошлог века радило се на европској одбрани организованој на наднационалној основи, заснованој на плану француских дипломата, па је тадашњи премијер Рене Плевен поднео предлог за оснивање Европске одбрамбене заједнице, формирање заједничке војске која ће се финансирати из заједничког буџета.

Амбициозна идеја никада није заживела пуним плућима, осим удруживања Француске, Западне Немачке, Ита-

лије, земаља Бенелукса, да би идеји низак ударац задале лично архитекте – француска национална скупштина је одбацила уговор. Потом је Северноатлантско веће одобрило приступање Западне Немачке НАТО-у. Од тада до Борељовог свежег документа прича о колективној одбрани попут облака је лебдела у ваздуху који је, за безмало европских дипломата, распршен у Авганистану, где је Запад трајно ослабљен. За друге је баш колапс у Кабулу идеји дао правно-политички замаха. Борел је искуство из Авганистана назвао катализатором.

О томе да ли је Кабул катализатор расправљали су министри на словеначком Брду код Крања у септембру. Тада је летонски министар одбране Артис Пабликс нагласио дубоки сукоб интереса оних који треба да оформе ове снаге, рекавши да га Авганистан не интересује јер жели помоћ на граници с Белорусијом одакле им долазе мигранти. Његова скепса у погледу великих пројеката одбрамбене политике, у којој није усамљен, видела се када је подругљиво упитао шта се догодило с борбеним јединицама које никада нису употребљене. ЕУ већ 14 година има контингент од 1.500 људи који никада није деловао. Тако, уз недостатак заједничке политичке воље исказиване вишегодишњим јаловим расправама, пројекат формирања трупа за брзо реаговање требало би да буде усвојен на пролеће. Тада председавање Савету ЕУ преузима Француска, која ће потом ући у председничке изборе, које се кани да добије актуелни председник, који је, када је освојио први мандат, обећао оснажену Европу и Француску. Сваки пут када постане очигледно да то није су, тачније, колико се ЕУ војно ослања на САД, оживљава дебата о европској војсци.

У пракси, поред малих издвајања на одбрану међу европским земљама (само девет чланица НАТО-а испуњава циљ потрошње на одбрану од два одсто БДП-а), постоје неслагања о томе шта је претња европским земљама. Балтичке земље и Пољска опрезне су у погледу одбрамбеног механизма који искључује САД јер им је егзистенцијална претња Русија, која је за Немачку геополитичка невоља, али и кључни енергетски партнер, а за Мађарску, може се рећи, савезник. Борел је за италијански „Коријере дела sera“ предочио да ће поједине земље саме кренути у остварење ове идеје ако то не буду хтеле све чланице уније. Да ли ће јединства бити, може се закључити из излагања Урсуле фон дер Лајен, која је у августу, коментаришући разлоге који су спречили да у Авганистану ЕУ буде ефикасна, рекла да су државе чланице себичне и не желе да деле расположиве безбедносне информације без обзира на то да ли се тичу полицијских или свемирских активности.

Љиљана Вујић
Извор: Политика

Трајни карактер Резолуције 1244 и Дејтонског споразума

НЕЋЕ ПРОЋИ ИГРЕ ЗАПАДЊАКА

Уместо да Србија држи иницијативу за целовито спровођење резолуције 1244, Запад тера Србију у непрекидну дефанзиву тражећи да се изјасни да ли је за компромис или за замрзнути конфликт, при чему је „компромис“ у њиховом поимању „обострано признање“, односно, дизање рампе за чланство тзв. Републике Косово, у УН.

Пише:
**Живадин
Јовановић**,
председник
Београдског
форума
за свет
равноправних

Ових дана западни „специјални“ изасланици и „високи“ представници, дипломате, а и њихови гласноговорници на терену, поново приписују исту оцену Дејтонском споразуму и резолуцији СБ УН 1244 да је њихова једина сврха била да окончају грађанске сукобе и да им је тиме улога завршена. У ревизионистичком залету који се појачава након доласка на чело САД администрације председника Џо Бајдена, тврди се да су оба документа привременог карактера, те да их с обзиром на протек времена и нове потребе треба преуредити и заменити. Први, некаким „Дејтоном 2“, а други некаким „свеобухватним правно општеобавезујућим споразумом“. Јасно се се види тежња да се „Дејтоном 2“ потврде сва досадашња насилна и преварна одузимања надлежности Републике Српске која су јој загарантована Дејтонско-париским споразумом и уједно постави основа за одузимање преосталих надлежности и њихову централизацију у Сарајеву, односно, за стварање унитарне БиХ уз доминацију наследника Алије Изетбеговића. Парадокс је да се све то образлаже као сузбијање „антидејтонских снага“ са Милорадом Додиком на челу, српским чланом Председништва БиХ, и потребом стварања БиХ као „функционалне“ европске државе. Да помогну остваривању тог плана, владе западних земаља које се декларишу за правно засновано понашање у међународним односима, именовале су Немца Кристијана Шмита за новог Високог представника, заобилазећи Савет безбедности УН и кршећи процедуру предвиђену Дејтонским споразумом. Дакле, правно насиље, у интересу „правно заснованих односа!“ Како год било, такво понашање, као и оно 1999. када су исте земље покренуле оружану агресију против СРЈ кршењем Повеље ОУН и Финалног документа ОЕБС-а, није засновано на правном систему ОУН који је још увек на снази. На којем

Председници Слободан Милошевић, Алија Изетбеговић и Франђо Туђман
приликом потписивања Дејтонског споразума

и чијем праву почивају „правно засновани међународни односи“ којим се руководе водеће земље Запада протеклих неколико деценија, поготово у периоду након бројних иступања САД из међународно-правних уговора, није познато. Запад очигледно смера неком новом правном систему, савршенијем од оног створеног на резултатима Другог светског рата и Повељи УН. Разуме се, „савршенијем“, за остваривање ужих, западних, не општељудских интереса.

Пребацивање одговорности

Што се резолуције СБ УН 1244 тиче, ње не обавезује и гурање у страну почело је након што је Србија извршила све своје обавезе из тог документа. Када је дошло на ред извршавања обавеза других, укључујући обавезе које се тичу права и интереса Србије и српског народа, остваривање резолуције 1244 је замрзнуто. Тиме и тада је Запад, у ствари, „замрзнуо“ и конфликт. Од тада Запад чини све да сав терет своје деструктивне, отворено проалбанске и антисрпске политике превали на плећа Србије. Уместо да Србија држи иницијативу за целовито спровођење резолуције 1244, Запад тера Србију у непрекидну дефанзиву тражећи да се изјасни да ли је за компромис или за замрзнути конфликт, при чему је „компромис“ у њиховом поимању „обострано признање“, односно, дизање рампе за чланство тзв. Републике Косово, у УН. То би се, по њима, спровело некаким „свеобухватним правно обаве-

зујућим споразумом“, „по моделу две Немачке“! Такав споразум који би се потписао са представницима криминалне творевине изван сваког закона, „продаје“ се Србији као јачи од сваког права, па чак и од резолуције СБ УН као правног документа највеће правне снаге у светском правном поретку! Споразум би гарантовала ЕУ, а можда, још по неко од оних низ чије смо се „уже спуштали“ бар протеклих 30 година, уз добро знане „бенефите“ по српски народ.

Разуме се, иза свега не стоје било какви принципи, добре намере или „светла будућност“ за Србију. Иза свега су геостратешки интереси најмоћнијих земаља Запада, пре свега САД, ВБ и Немачке. За Запад то је само део поодмаклих припрема за глобалну конфронтацију са Русијом и Кином.

Русија и Кина прихватају Србију такву каква јесте са својом историјом, културом и духовношћу и интересима, са независношћу, отвореношћу за сарадњу са Истоком и Западом, Севером и Југом, са неутралношћу и стратешким партнерствима која су заснована на историјским искуствима. Западне силе прихватају само покорену и понижену Србију, оптужену за геноцид, са отетим Косовом и Метохијом, зацементираним старим и уписаним новим поделама српског националног корпуса, а због геостратешких планова „ширења на Исток“, са базама НАТО-а од Копаоника до Суботице.

Ако се некеме ово учини претеривање,

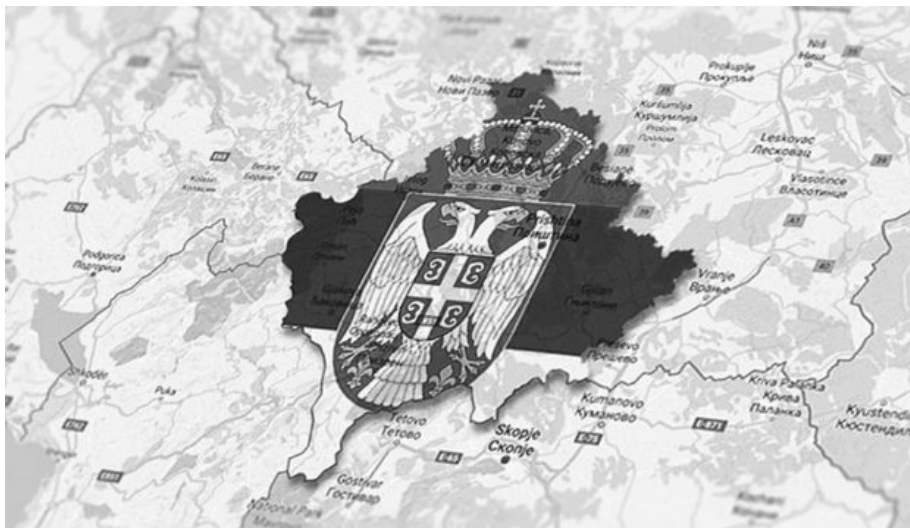
нека још једном пажљиво прочита поглавља 2, 5 и 7 тзв. споразума из Рамбујеа. А што се Дејтонско-париског споразума и резолуције СБ УН 1244 тиче, потпуно је јасно да су то правна документа трајног карактера, дугорочна основа мира, стабилности и развоја, интегрални делови међународног јавног права чији обавезујући карактер нико не може једнострано умањити, изменити, а поготову укинути. Тзв. модел две Немачке за Србију и КиМ и „функционалне европске државе“ за БиХ, су кавичаја у инкубатору западне неоколонијалне геополитике.

Притисак на Египат

Питање је да ли су дипломатије водећих земаља Запада, а пре свега, САД, ВБ и Немачке, уопште, прекидале своју кампању притисака на друге земље да признају илегалну творевину коју су назвале „Република Косово“. То не би требало ни да изненађује ни да чуди кад се има у виду да су оне деценијама - и новцем, наоружавањем, организацијом, обуком и кадровима

Којим добрим делима је Запад заслужио послушност исламског и православног света? Размишљају ли како на њихов кредителитет утичу последице њихових „антитерористичких“, „хуманитарних“ и других „заштитничких“ агресија и интервенција у Југославији, Авганистану, Ираку, Сомалији, Либији и многим другим земљама? Колико је „арапско пролеће“ допринело поверењу арапског света у добре намере земаља извозника демократије, људских права и либерализма са неоколонијалним карактеристикама?

Треба признати да има логике у томе што представе оних који губе касне за стварним променама, али се ипак тешко може разумети толика дискрепанција између непрекидних порука са позиције силе и изузетности и потпуно новог распореда моћи на глобалном плану. У веровању Запада да се историја може зауставити, а развој вратити уназад у оквиру превазиђеног униполарног светског поретка, крију се највеће опасности за мир и безбедност у свету.

- помагале сепаратизам и тероризам тзв. ОВК, да би 1999, у савезу са терористичком ОВК, извршиле оружану агресију на СРЈ грубо кршећи европски и глобални систем безбедности (ОЕБС, УН). Сада, према медијским извештајима, врше притисак на Египат да „одмрзне“ своје замрзнуто признање тзв. Косова очекујући да би то послужило као пример низу других арапских и исламских земаља да признају ту илегалну творевину.

Поменуте западне земље, очигледно касне у поимању свог имиџа и нових реалности. Понашају се као да им свуда цветају руже и одасвуд хрле позиви за савете о демократији, људским правима, приоритетима у унутрашњој и спољној политици, као да не примећују нове дубоке трендове у глобалним односима који, поред осталог, убразано круне њихов „убеђивачки“ потенцијал, уколико су га уопште и поседовале. Као да не региструју да њихово учешће, на пример, у стварању глобалног БДП рапидно опада, док се учешће Кине, Русије и других земаља растуће моћи, из године у годину, повећава. Зашто је тако скроман и допринос развијеног Запада, контроли и превенцији пандемије ковид 19 земљама у развоју, укључујући арапским исламским земљама, од којих, ето, очекују да следе политику земаља НАТО-а према Србији, односно, покрајини Косово и Метохија?

Ниподоштавање интереса Србије

Кад је реч о нашој Покрајини Косово и Метохија, пракса говори да је Србија много ревноснија у извршавању, углавном, наметнутих обавеза, него у борби да и други испуњавају своје обавезе према Србији и српском народу. Тако је, да подсетимо, Србија давно извршила све обавезе утврђене у резолуцији СБ УН 1244, док други чиниоци нису извршили ни једну од својих обавеза. Међу тим обавезама налази се, на пример, суштинска обавеза међународне заједнице (УНМИК, КФОР, НАТО, ЕУ, Г-7) и Приштине да обезбеде услове за слободан, безбедан и достојанствен повратак на своја огњишта и имања око 250.000 протераних Срба и других неалбанаца. То што носиоци ове обавезе не хају много да је изврше, може се објаснити њиховим одомаћеним ниподаштавањем интереса Србије и српског народа. Етничко чишћење је неприхватљиво, то је злочин за сваку осуду - рећи ће јавно сви међународни представници и форуми. У пракси, међутим, током периода тзв. југословенске кризе, а и данас, јасно ће доминирати двојструки стандарди: готово промодно, исправљаће се све неправде учињене у грађанским сукоба према припадницима свих на-

Питање је да ли су дипломатије водећих земаља Запада, а пре свега, САД, ВБ и Немачке, уопште, прекидале своју кампању притисака на друге земље да признају илегалну творевину коју су назвале „Република Косово“. То не би требало ни да изненађује ни да чуди кад се има у виду да су оне деценијама - и новцем, наоружавањем, организацијом, обуком и кадровима - помагале сепаратизам и тероризам тзв. ОВК, да би 1999, у савезу са терористичком ОВК, извршиле оружану агресију на СРЈ грубо кршећи европски и глобални систем безбедности (ОЕБС, УН).

рода док се, на другој страни, нико неће претргнути од напора да се исправе етничко чишћење, друге неправде или злочини почињени против Срба. Штавише, међу високим међународним представницима има и таквих који ће вам приватно, у кулоару, готово „пријатељски“, рећи: у праву сте, етничко чишћење је, у принципу, неприхватљиво, злочин за сваку осуду, али понекад може бити политички целисходно! Потом вам оставе време да, као „разуман и реалистичан“ саговорник, сами закључите: право на слободан безбедан и достојанствен повратак обезбеђује се свакоме осим Србима - из Крајине, Славоније, БиХ, са Косова и Метохије. Дакле, по њима, етничко чишћење против Срба је „политички целисходно“ и зато га, протеклом временом, треба претворити у стално стање!

Тешко се, међутим, може објаснити или оправдати зашто Србија не држи иницијативу по том питању, зашто упорно, увек изнова, не инсистира да се обавеза стварања услова за слободан, безбедан и достојанствен повратак протераних Срба, свуда одакле су силом протерани, изврши бар приближно једнако како је извршена обавеза према припадницима других народа. Јер, ради се не смо о принципијелном већ виталном српском националном питању, о чистој позицији. Тек са извршавањем ове обавезе према српском народу добија пуни смисао и синтагма да ће Србија и сва друга питања решавати водећи рачуна о безбедности делова нашег народа који живе на Косову и Метохији и изван Србије. Протеривање и етничко чишћење Срба не може се правдати ни правно, ни политички, ни морално, ни цивилизацијски. О томе се не сме ћутати нити то поми-

њати тек реда ради. Око тога нема колебања, узмицања, нити одлагања зато што тзв. међународна заједница, или нека „друга страна“, не прихвата разговор о томе.

На штету наше земље

Однос тзв. међународне заједнице према праву протераних Срба на слободан, безбедан и достојанствен повратак на њихова огњишта и имања одражава стратешки однос према целој српској нацији. Српски народ не може да прихвати да га било ко, зарад својих стратешких геополитичких циљева, вечито држи на оптужничкој клупи. Предуго је Србија допуштала да јој други диктирају „агенде“ и „откривају“ шта су њени животни интереси, „једине алтернативе“, „бољи живот“, ко су јој пријатељи а ко непријатељи и преносиоци паклених зараза. Србија и српска на-

Предуго је Србија допуштала да јој други диктирају „агенде“ и „откривају“ шта су њени животни интереси, „једине алтернативе“, „бољи живот“, ко су јој пријатељи а ко непријатељи и преносиоци паклених зараза. Србија и српска нација су део богате, старе и поносите цивилизације који нит је давао, нити прихватао турске, нити их је разликовао по одежди или реторици, већ једино по делима.

ција су део богате, старе и поносите цивилизације који нит је давао, нити прихватао турске, нити их је разликовао по одежди или реторици, већ једино по делима.

А шта тек рећи о обавези из резолуције СБ УН 1244 прихватања договорених контингента војске и полиције Србије на Косову и Метохији ради вршења одређених одговорности, укључујући, присуство на границама према Македонији и Албанији? Данас се, додуше, јавно не говори ништа слично тези ранијих ДОС-овских власти – да „нећемо ваљда слати нашу децу тамо да буду глинени голубови албанских екстремиста“, али нема ни назнака да се то питање покреће или држи на некој агенди за преговоре са КФОР-ом, или НАТО-ом. Зашто? Правни основ да се и то питање покрене налази у рез. СБ УН 1244 као општеобавезујућем правном документу Савета безбедности као најодговорнијег глобалног органа за питања мира и безбедности, као и у Уставу Србије; морални – у дугу према херојима палим на Кошарама, Паштрику и другде на бранику државних граница Србије; а хуманитарни и безбедносни – у продуженом свакодневном насиљу против Срба и српских споменика духовности и културе широм Покрајине. Уколико неко (страна, посредник, умешач) не жели разговор о томе, онда то отвара питање његовог (њиховог) односа према међународно-правној обавези највишег нивоа, према на праву заснованим међународним односима. Једнако и према евентуалним будућим међународноправно обавезујућим документима.

Бриселски документ је још један пример једностраног извршавања. Интерес „међународне заједнице“ и Приштине коју ова нескривено подржава и поред декларативно прихваћене „статусне неутралности“, доводи до закључака да Запад увек тражи потписивање нових докумената са рачуницом да ће се сваки извршавати на штету Србије и српског народа, полазећи од тога да је Србија већ прихватила такву праксу и да јој неизвршавање тзв. Бриселског споразума, нарочито што се тиче заједнице српских општина, није сметало да после тога и на основу тог споразума, закључу-

чује нове документе из којих Приштина није ништа извршавала. И тако, готово, у недоглед...

У датим условима, чини се да је Србији потребно прилагођавање. Прво, да, као пуноправна чланица ОУН, ОЕБС-а и других међународних организација О инсистира на потпуном извршавању свих неизвршених обавеза других чинилаца из резолуције СБ УН 1244 и да се активно бори против свих покушаја кршења њених чланских права, укључујући међународно признати на суверенитет и територијални интегритет у време стицања чланства у међународним организацијама; друго, да пролиферација докумената из којих Србија извршава све а Приштина, посредници и тзв. међународна заједница – ништа, није прихватљива и да захтева да Приштина и сви други, најпре изврше све преузете обавезе након чега би се радило на другим документима нормализације свакодневног живота; треће, да се Србија, у светлости

праксе Приштине и њених покровитеља који нису ни прекидали лобирање за признање, не осећа обавезом на уздржавање од легитимних дипломатских активности према пријатељским земљама, укључујући настављање разговоре о замрзавању и повлачењу исхитрених признања; четврто, да се сви будући договори морају извршавати паралелно (корак за корак) од

Протеривање и етничко чишћење Срба не може се правдати ни правно, ни политички, ни морално, ни цивилизацијски. О томе се не сме ћутати нити то помињати тек реда ради. Око тога нема колебања, узмицања, нити одлагања зато што тзв. међународна заједница, или нека „друга страна“, не прихвата разговор о томе.

свих страна до њиховог потпуног извршења; пето, да је Србија заинтересована за пуноправно чланство у ЕУ под истим или сличним условима под којима су учлањене друге земље региона, што значи, да због чланства у ЕУ неће ни директно ни индиректно, ни изричито ни прећутно, ни формално ни неформално – неће признати једнострану сецесију своје јужне покрајине; пето, да ни један постигнути нити будући договор, ни изричито ни прећутно, ни одступање од резолуције СБ УН 1244 која остаје трајни оквир и једина правна основа за све споразуме и договоре, за конкретизацију аутономије и утврђивање трајног статуса Покрајине Косово и Метохија, уз поштовање суверенитета и територијалног интегритета Србије.

Из Ратног дневника генерал-пуковника
Небојше Павковића

СТАНОВНИШТВО НАПУШТА КОСМЕТ

У информацији Команда 549. моторизоване бригаде извештава о драматичном повећању броја избеглих лица из својих села, највише шиптарске националности. Пуковник Делић указује да је од почетка бомбардовања па до 2. априла 1999. године, а нарочито после бомбардовања села Ноговац, дошло до покретања цивилног становништва и да је до сада, према извештајима граничне полиције гранични прелаз „Врбница“, прешло око 290.000 људи, а „Ћафа Прушит“ око 20.000 - 25.000.

Ноћ је протекла мирно. Није било узбуна на Командном месту „Кишница“. Одлучио сам да за Бујановац путујем преко Ѓњилана и Косовске Каменице. Крећем у 6.00 часова. Генерал Ђаковић је самом у колима. Понео је сву приспелу пошту и информације. На челу колоне су новинар Дреџун и сниматељ Магочи. За време пута прегледам пошту. Читам информацију Штаба Врховне команде. НАТО је тежиште својих дејстава пренео на централну Србију, Београд и околину и на простор Војводине.

У току ноћи 2/3. априла 1999. године, са 20 крстарећих ракета, у три таласа, гађани су Радио-релејна међустаница „Краљеве Столице“ на Фрушкој Гори, у 0.50 часова зграде Савезног и Републичког МУП-а у Улици Кнеза Милоша у Београду и у трећем таласу положаји Чете ВОЈИН у рејону Торника (т.т. 1.497) на Златибору.

У обавештајној информацији ШВК упозорава се да НАТО планира да неселективним ваздушним ударима по Косову и Метохији заплаши цивилно становништво, и у наредних 7-10 дана изазове масовно исељавање ка центру Србије, Албаније и Македоније. На Косову и Метохији ће остати јединице ВЈ и мањи део становништва, што ће омогућити да НАТО отпочне са одлучујућим ваздушним ударима, уз употребу хемијских средстава, са циљем потпуног уништења ВЈ. Ако југословенско руководство не прихвати понуђени план повлачења јединица ВЈ и МУП-а са Косова и Метохије, НАТО ће отпочети са извођењем копнене операције. Западне обавештајне службе пласирају информације међу Шиптарима у дијаспори да ће у наредних 24 - 48 сати Косово и Метохија бити „сравњено са земљом“.

Овладавање кључним положајима

Пентагон најављује да повољни метеоролошки услови омогућавају проширење листе циљева и дејства по важним комуникацијама и објектима на њима ради отежавања логистичке подршке. Планирана је масовнија примена америчких авиона А-10 и Б-1 по оклопно-механизованим јединицама за дејства по артиљерији и путним објектима на Косову и Метохији.

У командама и јединицама Треће арми-

је није било значајнијих догађаја. У току су борбе са ШТС на свим позицијама, а најважнији догађај је долазак главних снага 37. моторизоване бригаде на Космет, у рејону Србице.

Команда Приштинског корпуса проследила је извештај Команде 549. моторизоване бригаде о извршеним задацима. У току првог дана Борбена група „6“ 549. моторизоване бригаде са 23. одредом Посебних јединица Полиције, у садејству са снагама 15. оклопне бригаде, успела је овладати објектима Краста и превојем Троја (т.т. 748), северно од Ораховца. У току другог дана Борбене групе „5“ и „6“ 549. моторизоване бригаде, Борбена група „2“ 243. механизоване бригаде, делови 15. оклопне бригаде, 23. и 37. одред Посебних јединица полиције овладали су кључним положајима око села Острозуб, Пагаруша, Блаце и Бања и створили услове за продужење напада ка селима Кравасарија, Кострц и Беланица. Јединице 549. моторизоване бригаде заузеле су најважније објекте на Другом појасу одбране Корпуса, створиле услове 252. оклопној бригади за организацију одбране и успоставиле контролу. Према извештају команданта, пуковника Делића, у току извођења акције авијација је непрекидно надлетала овај простор и у више наврата дејствовала по јединицама Бригаде и цивилним објектима, посебно по селу Ноговац.

У информацији Команда 549. моторизоване бригаде извештава о драматичном повећању броја избеглих лица из својих села, највише шиптарске националности. Пуковник Делић указује да је од почетка бомбардовања па до 2. априла 1999. године, а нарочито после бомбардовања села Ноговац, дошло до покретања цивилног становништва и да је до сада, према извештајима граничне полиције гранични прелаз „Врбница“, прешло око 290.000 људи, а „Ћафа Прушит“ око 20.000 - 25.000. Ово су узнемиравајући подаци. Знам да ВЈ није надлежна да се бави проблемима избеглог становништва и њиховим збрињавањем. То је у надлежности Привременог извршног већа Косова и Метохије, министарства у Влади, Штаба Цивилне заштите, МУП-а и покрајинских и локалних власти.

Државни органи упознати су са овом по-

јавом јер Штаб МУП-а за Косово и Метохију свакодневно извештава о броју изашлих цивила. На почетку агресије став државних и граничних органа био да се не дозволи излазак из земље. Међутим, дошло је до гомилања великих колона на граничним прелазима које ту остају данима. Због опасности од већих инцидената и авијације, у сагласности са албанским властима, дозвољен је улазак у Албанију. Прве групе цивила напустиле су земљу без евидентирања, а од 1. априла 1999. године царински органи и гранична полиција воде евиденцију свих лица која излазе из земље.

У извештају Команда 549. моторизоване бригаде као разлоге за напуштања земље избеглих лица наводе страх од предстојећих борби између наших снага, ОВК и НАТО, страх од присилне мобилизације коју врше припадници ОВК, страх од Војске и полиције и „Арканове војске“, иако су изјавили да нико није видео ту војску.

Већи број цивила, са којима је обављен разговор, изјавио је да им припадници Војске нису урадили „ништа лоше“ и да је то њихова Војска. Међутим, присутан је страх јер се њихови рођаци налазе у редовима ОВК. Страх од НАТО бомбардовања је помињан код свих група избеглица, јер они мисле да НАТО не разликује Војску од цивила.

Према изјавама цивила, однос Полиције и Војске према избеглим лицима у колонама је коректан, али су регистровани појединачни случајеви одузимања новца и других вредних ствари од избеглих лица. Сви случајеви су одмах откривени, а шест војних обвезника је ухапшено и против њих су поднете кривичне пријаве, док су два војника кажњена дисциплинским мерама.

Унапред припремљени сценарио

Према процени Команде 549. моторизоване бригаде, око 30% српског становништва Призренског округа је напустило своје домове, док је најмање покретања становништва међу Горанцима на Драгашкој висоравни. Оцена органа локалне самоуправе у овом округу је да Шиптари напуштају територију Косова и Метохије из два разлога: по унапред припремљеном сценарију „хуманитарне катастрофе“, како

би се оправдала НАТО агресија; да би НАТО могао неселективно да бомбардује циљеве на Косову и Метохији.

Дајем информацију Ђаковићу да прочита и упозоравам да у вези са покретањем цивилног становништва морамо нешто хитно предузети. За ВЈ важно је да цивили не излазе из земље, а поготову не ван граничних прелаза, како су то радили 1998. године, преко положаја одбране јединица који су и минирани. Наредујем да о томе треба упозорити јединице.

Нисам ни приметио када смо прошли Ђиљане. Крећемо се према Косовској Каменици. Размишљам да је већ једанаести дан агресије НАТО-а, а Команда Армије још није добила Директиву за одбрану у случају агресије НАТО-а копненим снагама. Трећа армија се већ 10 дана брани од агресије НАТО-а на основу задатака из Директиве „Гром-3“, добијених још 16. јануара 1999. године. Ситуација у односу на то време се потпуно променила. Извршена је агресија НАТО-а на СР Југославију. Могући напад на Косово и Метохију само једне мултинационалне бригаде више није реалан. НАТО је на територије Македоније и Албаније већ довео и распоредио јаке снаге које може ангажовати у копненој агресији.

Данас оперативно-стратегијска ситуација захтева другачију организацију одбране, и противваздушне противдесантне, а посебно противкопне борбе. Неопходно је за јединице које су ушле у састав Треће армије и Приштинског корпуса донети одлуке о употреби.

Код раскрснице, где се пут одваја ка селу Прилепница, кажем Ђаковићу: „Ово је село Прилепница, родно село Кнеза Лазара“. Одговора да није био у том селу јер у њему сада живе само Шиптари.

Разговарам са Ђаковићем о потреби да ШВК донесе Директиву за одбрану од употребе копнених снага агресора. Генерал Ђаковић бележи све што говорим и каже да не зна шта чекају, јер заиста још немамо Директиву да „бранимо“ земљу. „Све што смо до сада урадили, наређено је још пре два и по месеца. Јединице, које су предвиђене Директивом „Гром-3“ су ушле у састав Треће армије, а извршена је и делимична мобилизација неких ратних јединица. То је значајно променило ситуацију и треба нам нова Директива“, прокоментаришао је. Одлучио сам да о томе разговарам са генерал-пуковником Ојданићем чим стигнем у Команду Нишког корпуса.

Настављамо да коментаришемо о овом проблему и закључили смо да не би било добро да планери НАТО-а знају за ово, јер би се вероватно другачије понашали. У вези с тим одлучујем да наредних дана одржим састанак са командантима јединица, ради сагледавања стања после 10 дана агресије и предузимања мера за отклањање уочених слабости и издавања задатака за одбрану.

Генерал Ђаковић ме подсећа да треба извршити делимичну мобилизацију 175. пешадијске бригаде и 354. одреда. Прихватим и наређујем му да пошаље телеграм начелнику Штаба, Стојимировићу да напише наређење у вези с тим и за предислокацију Батерије самоходних вишецевних лансера ракета „Оган“ 128 мм из састава 203. мешовите артиљеријске бригаде у састав Тактичке групе „252“ у рејону Липљана.

Обилазак јединица Нишког корпуса

Ађутант Милекић већ трећи пут разговара са Оперативним центром Треће армије о ситуацији у ваздушном простору. Каже да на небу изнад нас нема непријатељске авијације. У нашој колони је десет возила. Поред мог „Чирокија“, у колони су четири возила са обезбеђењем, два са посадама С-2М и „Шило“, једно са Дрецуном и Магочијем и санитетско возило за екипом за ургентну медицину. Дужина колоне је око четири километра. Крећемо се великом брзином. На челу је возило у коме су Дрецун и Магочи. Око 8.10 часова стижемо код раскрснице за Косовску Каменицу и село Доње Кормиљане. Пут се „спаја“ са реком Биначком Моравом и преко села Коњчуља и истоимене клисуре води у Бујановац. Село Коњчуљ се налази ван Косова и Метохије, источно од административне линије, у општини Бујановац. У војничком смислу, Коњчуљска клисура има оперативни значај, јер из долине реке Јужне Мораве и Прешева изводи правац на Косово и Метохију, на простор Биначког Поморавља. Због тешке проходности, клисура предста-

ову клисуру било би ризично путовати, јер ту ШТС стално постављају заседе и нападају колоне Војске и МУП-а. Код шиптарског села Турије, три-четири километра од Бујановца, чека патрола војне полиције Нишког корпуса. Настављамо пут за њима и пролазимо скретање за напуштenu Касарну 78. моторизоване бригаде. Стижемо до зграде у којој је Команда 78. моторизоване бригаде. Тачно је 9.00 часова. Испред зграде чека нас је командант Нишког корпуса, генерал Негослав Николић са групом сарадника и старешинама Команде 78. моторизоване бригаде, командантом пуковником Лазаревићем и начелником Штаба бригаде, мајором Симовићем. Сниматељ РТС-а, Томислав Магочи, снима детаље сусрета и остале активности. Генерал Николић жели добродошлицу, а начелник Одсека за оперативне послове Бригаде, мајор Симовић, предлаже План рада којим је предвиђено краће реферисање о стању борбене готовости Нишког корпуса и 78. моторизоване бригаде, а затим обилазак јединица на терену. Прихватим план и захтевам да реферисања буду што краћа, да имамо више времена за обилазак јединица. Не прекидам рефери-

Шиптарске колоне организовано напуштају Косово и Метохију с циљем доказивања прогона и хуманитарне катастрофе

вља проблем за употребу копнених снага. Према нашим проценама, за савлађивање ове клисуре агресор предвиђа употребу јачег тактичког десанта, управо код раскрснице коју пролазимо. Ако се то догоди „компромитује“ се одбрана Приштинског корпуса на левом крилу. Хеликоптерски десант агресора „везао“ би за себе снаге 175. пешадијске бригаде и тако ослабио одбрану на правцу Прешево–превој Мучибаба–Ђиљане.

У исто време, механизованим снагама брзим продором кроз клисуру спојио би се са десантом и продужио дејства ка Ђиљану.

Гледам терен око уласка у Коњчуљску клисуру и покушавам да видим неку од јединица 175. пешадијске бригаде и 62. војнотериторијалног одреда. Знам да је Нишки корпус извршио запречавање Коњчуљске клисуре минско-експлозивним средствима, противтенковским препрекама, тетраедарима, које видим маскиране поред пута.

Да није поседнута нашим снагама, кроз

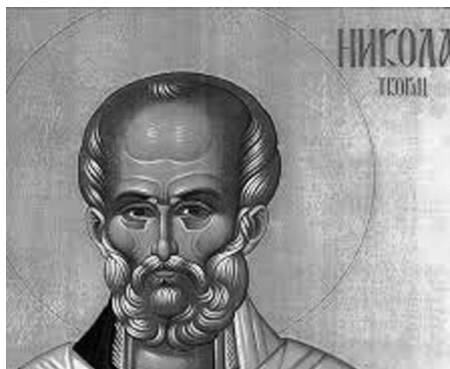
сања, јер желим што пре на терен. Због тога наређујем да генерал Николић о употреби корпуса реферише на Истуреном командном месту Нишког корпуса у Владичином Хану, а да пуковник Лазаревић о овом питању говори на терену.

Ојачање артиљерије

Пре поласка на терен чујем се са начелником Штаба Армије, генералом Стојимировићем, који извештава да је ШВК препотчино Команди Треће армије Вод самоходних лансера ракета „Оркан“ из састава 38. ракетно-артиљеријске бригаде Прве армије са два борбена комплета ракета. Наредујем му да пуковник Вранић, начелник артиљерије Треће армије, напише наређење да систем „Оркан“ уђе у састав Армијске артиљеријске групе вишецевних бацача ракета „3“. Знам да су ватрени положаји Армијске артиљеријске групе вишецевних бацача ракета у рејону село Левосоје–село Жужељица, јужно од Бујановца, а ракетни систем Р-65 „Луна“ у рејону село Ранутовац–село Бресница, северно

Славило се и у рату

СВЕТИ НИКОЛА НА БАНИЈИ

од Врања. Очекујући рејон ракетног система „Луна“ је у рејону Предејана. Док путујемо према Прешеву, генерал Николић ми говори о старешинама 78. моторизоване бригаде. Посебно похвално говори и оперативцу, мајору Симовићу. Ради се о изузетно способном и дисциплинованом старешини, са наглашеним смислом за организацију и командовање, али и штапском културом. Каже да ми је послао предлог за његово унапређење и виши чин.

Прва јединица у коју одлазимо је Други моторизовани батаљон 78. моторизоване бригаде. Батаљон је у другој линији одбране. Командант показује прву линију ровова која се протеже од села Велики Трновац села Ракова–села Српска кућа. На брду северно од Бујановачке бање су положаји противоклопне групе батаљона у чијем саставу су противоклопни системи „Фагот“. Дрецун и Магочи су стигли пре нас. Брдо је познато из Првог светског рата јер се на њему налазила осматрачница Штаба Команде армије српске војске. На врху брда је црква подигнута поводом догађаја из тог времена. Командир Противоклопне групе саопштава географску и тактичку оријентацију, а затим обилазим војнике и посаде дежурних оруђа на положају. Проверавам војнике послушнице на овим ефикасним системима и командира јединице како су оспособљени да рукују њима. Питам како знају задатак јединице, суседе, задатке, основну и допунске зоне дејства, предњу границу појаса главне запречне ватре, резервне ватрене положаје, сигнале и др. Новинар Дрецун ужива док контролишем војнике и оруђа на положајима и тражи од Магочија да снимим што више материјала. Положај Противоклопне групе је био правилно изабран, добро утврђен и маскиран. У закљону су за свако оруђе израђена склоништа за посаде и саобраћајнице за прикривено кретање по положају.

У 10.30 часова појављују се први авиони на небу југа Србије. Прелетели су нас и одлетели на север. У селу Српска кућа долазимо у Центар за обуку. Војници, распоређени по мањим групама и заклоњени у шумарцима, изводе обуку на оруђима. Обилазим обуку војника на неколико радних тачака. Генерал Николић објашњава да је Центар формиран његовом одлуком у циљу дообуке, преобуке и кондиционирања војника који су на одслужењу војног рока, војника из резервног састава и војника доброволца. Задовољан оним што сам видео, похвалио сам идеју и активност генерала Николића.

Пре него што смо наставили обилазак јединица, кажем Николићу и осталима да је необична тишина и мир у односу на зону Приштинског корпуса. Авијација НАТО-а је дејствовала по јединицама Нишког корпуса смањеним интензитетом. Међутим, наглашавам: „Када почне агресија копненим снагама, ни вама неће бити лако. Први и најјачи удари авијацијом и ракетним системима у ваздушно-копненој бици биће усмерени управо на 78. моторизовану бригаду, ради што брже пробијања одбране и продора ка Косову и Метохији и према Врању“. Похвалио сам војнике и командире ове јединице и пожелео им војничку и ратничку срећу.

Данас је четвртак 19. децембар 1991. године, Свети Никола слава многих Банијаца коју са борцима славио и у рату. Изазим на смотру и честитам крсну славу борцима са тог подручја и војницима који славе Светог Николу. Крстим се, а погледом пратим све присутне и видим да се поред Срба крсте и Хрват и Македонац. Од среће и радости обузима ме неки чудан осећај. „Браво војско“ изговарам тихо да не нарушим њихово расположење.

Јутро је хладно, образи војника црвени. После краће смотре, због хладноће, враћамо се у топле просторије школе. Свећа јаче гори, као да осветљава Божји пут мојим старим возачима отишлим по муницију, наговештавајући пуцкетањем њихов скорни повратак.

Из команде добијам сигнал за приправност и пратећи ситуацију остајем на вези. Хрватске оружане снаге, уз помоћ јаке артиљеријске ватре гардијских јединица и уз подршку тенкова, желе да ослабе прву линију, а потом је пробију и крену у прогон Срба и освајање Баније. Пред надмоћнијом усташком војском, наши борци на првој линији не одступају ни корака. Подршку у одбијању хрватских напада пружа артиљерија.

Иза брда се чују сирене камиона, наговештавајући брзи долазак. Припремамо се за дочек возача и истоварракета. У међувремену стигао је ручак. Један део војника истовара храну, а други припрема столове, столице и тањире за свечани ручак.

Стигли су камиони пуниракета, па славе може да почне. Лепо је видети тај спој младости и старости, како се љубе и честитају једни другима. Браво војско и свака вам част. Ракете су брзо подељене и размештене по одељењима, па је мала закуска приређена за славу Свети Никола и у част доласка возача и транспортаракета могла да почне. Поново смо сви били на окуп. Слава је била посна, мало рибе, а више пасуља. Од пића, била је литра ракије, коју је донео првоборац Бојковић, а домаћег сока било је на претек. После закуске, возачи су журили кућама, да се окупају и одморе. Батерија је остала и даље у приправности. Дајући подршку борцима на првој линији, хаубице и топови туку цео дан. Негде око поноћи престала су борбена дејства. Док сам био у приправности питао сам се Да ли Хрвати славе неку славу и шта уопште поштују и славе ако не Светог Николу?

У следећих пет дана водиле су се жесто-

ке борбе на правцима Глинска Пољана - Жупић и Мошћеница - Црнац - Комарево. Време је хладно, а киша не престаје већ други дан. Ровови су пуни воде. Борци су мокри и блатњави али не посустају, већ радећи стварају боље услове за заштиту од кише. У овако тешким временским условима проблем стварају непрестани напади и артиљеријска дејства Хрватских бојовника. Има рањених, а срећа је да нема погинулих бораца.

Дејством „огњева“ дајемо допринос одбијању напада непријатељских снага и одбрани народа Баније. Одмах након дејства „огњева“, Хрватске оружане снаге су престале са нападом на српске положаје. Оштрица тих напада је отупела. Непријатељу је стављено до знања да је Банија тврд орах. Са парракета, на тремећи по брдима Врх Летоначки - Тук - Ново Брдо, одакле хрватске јединице ПВО отварају ватру на авионе ЈНА, стављамо до знања да су у домету „огња“ и да ће бити тучени.

Већ други дан чују се јаке детонације из правца Речице и Јамнице. Са батеријом сам на Банији. Успостављам везу са командантом 2. топовског артиљеријског дивизиона мајором Томовићем и сазнајем да се на линији раздвајања воде огорчене борбе. Ради подршке борцима на првој линији у Мајским пољанама, батерија посела ватрени положај са кога можемо гађати положаје хрватских снага од Речице до Покупског. Остајемо на вези и пратимо развој догађаја. У зноју и гаравих лица дејствују артиљерци 580.мабр, водећи тешке борбе са 1, 2, 6. и 7. гардијском бригадом, 110. карловачком, 126. домобранском, 144. бојном из Сесвета, Збором народне гарде, специјалним снагама МУП-а Хрватске и другим паравојним формацијама хрватских оружаных снага.

Од барута зацрнело се небо над Речицом и Јамницом. Да, то је она артиљерија са Купе. Не дају се стари вукови, прекаљени борци Ранко, Деки, Вуја, Богдан, Гиле и њихове старешине. За њих је топ 130 мм, био играчка која је грувала ватру, а војници гаравих лица били су у црном диму барута. У даљини одјекују потмуле експлозије пројектила који праве хаос у непријатељским редовима. Дрхти земља, а ватра и дим се виде голим ОКОМ. Топови на кратко престају са дејством, а одмах затим почиње севање, грмљавина и реско фијукање ракета наших „каћуша“ капетана Смрзлића, Савића и Лукића. Батерије „огњева“ почињу прочешљавање терена. Каква је то снага и ватрена моћ наших јединица. Пратећи ситуацију на терену, остајемо на ватреном положају. После непреспаваних ноћи, везисти јављају: „Напад одбијен, усташе се повлаче“. Још један борбени задатак извршен. Са батеријом одлазим у разрушени Криж.

Александар Васић,
кап. прве кл. у пензији

Битка за животе цивила вођена 1991. године

ДЕСАНТ НА ЧАПЉИНУ ЗАДИВИО ВОЈНИЧКИ СВЕТ

У акцији 25 пилота и механичара и исто толико падобранаца –
спасено 178 цивила

Ветерани 63. падобранске бригаде (слева) Момчило Божовић, Љубомир Христов
Чарли, Миодраг Кастратовић и, као гост, Грк Јорџос Мастакурис (Фото М. Анђела)

Приземљење носи и одређене ризике (Фото 63. бригада)

Када смо слетели под ватром код спаваонице чапљинске касарне, прво сам дограбио носила са тешко рањеним војником из Врања, затим мајку са бебом у наручју, па редом... И када је пилот Јовановић показао да смо пуну, ускочих у Ми-8. Он неће да полети. Ротор врти... Дигне се пола метра и само легне. Тако једном, тако други пут и, помислих оцадосмо... Кад дете, не старије од осам година, трчи ка нама са неким књигама. Папири лете на све стране. Скоких и убацих у хеликоптер и њега. Тек тада - „птица“ узлете, из трећег пута, као да смо на каквој вежби...

Ово је делић приче падобранца Момчила Божовића, једног од 25 хероја 63. падобранске бригаде који су 23. априла 1992. били јунаци спектакуларног спасавања 178 цивила заточених у опкољеној касарни у Чапљини.

Док причамо у редакцији „Новости“, Момчило као да се правда.

- Јесам био тамо, али можда не би требало ја да говорим - скромно збори овај Никшићанин. - Акцију су планирали генерали Живомир Нинковић и Момчило Перишић са нашим командантом потпуковником Гојком Ненадовим. Нас 25 је водио тада поручник, касније генерал Јелисије Радивојевић. А ја, можда сам био у центру драме јер је мој хеликоптер полетео са 43 човека, што је - Руси нам кажу - светски рекорд. Иначе, истина је и да је хеликоптер који су „водили“ падобранци Душко Грмуша и Живан Марковић био највише изрешетан и да су ова двојица, када је њихов Ми-8 пун људи почео да пропада, пришли вратима да искоче у бездан без падобрана, да га растерете! Срећом, хеликоптер им је поново добио висину...

Акција припадника ЈНА у Чапљини води се као „војнички драгуљ“ из ратова деведесетих. Руски генерал Леонид Ивашов представљајући акцију војничкој јавности Русије назвао је подвиг из Чапљине „незабележеним јувенилним војничким безобразлуком“. О овом десанту се учи и на многим академијама света.

- Нисам официр, али знам да је кључ успеха била - тајност. Заточени у касарни су обавештени да им је кренула евакуација оног тренутка када је девет хеликоптера узлетело у 17 сати. Пре тога дејствовала је артиљерија, затим је уследио налет наших 14 авиона и када се последњи Г-2 изгубио, почели су да слећу транспортни хеликоптери. Осам машина се приземљило, а командант Ненадов је остао да „лебди“ у резервном Ми-8 - казује Божовић.

Спасено је 178 цивила. У акцији је учествовало 25 пилота и механичара и исто толико падобранаца. Сви су били добровољци!

„ЗАБОРАВИЛИ“ НА ОРДЕЊЕ

- Када је све завршено над Чапљином, постројио нас је генерал Перишић и обећао да ћемо сви бити одликовани - сећа се Божовић. - После неколико дана, дошао је у Билећу генерал Панић и са командантом Ненадовим добих наређење да идем по ордење. Кад оно..., нас не читају!

„Изгледа да су заборавили“, сећам се да је рекао Ненадов, и тако је остао до данас. И молим вас, да „Новости“ макар забележе, били су ту и јунаци Радомир Филиповић, Иван Арсенов, Владан Стојковић, браћа Сантрач, Дејан Павловић, Слободан Кривошија... Ни ја свих не могу да се сетим.

- Мене је командант Ненадов одредио да проберам војнике на дан када смо кренули. Одмах је испало проблем, јер су се сви јавили као добровољци. Сећам се да је било и „гушања“ са браћом близанцима Сантрач којима нико није могао да објасни да може само један. На крају су се обојица укрцали у исту летелицу и, Богу хвала да су се вратили.

Божовић нам прича и „да га од тог 23. априла 1992. нико не може да убеди да Господ бог не постоји“. Прича како је мајку са чедом на грудима убацио на сам крај хеликоптера и да није имао појма шта се дешавало унутар летелице док је напољу трајала акција. Сазнао је после да је жена била очајна јер је други цивили не пуштају напоље, а она је тражила да изађе да нађе изгубљеног сина. Хеликоптер без осмогодишњака није хтео да полети!

- Јовановић беше пилот и причао је после да га Ми-8 почео да „слуша“ тек кад је тај дечак укрцан. Он беше 43. унутра. Та породица коју сам спасавао презивала се Николић и никад после их нисам срео, а волео бих. Ми, када смо слетели, одмах смо добили наређење да идемо у потрагу за два оборена пилота. Један је пао у мостарско блато, други код Буне. Када смо се вратили из акције, Николићи су већ евакуисани даље. Тако је то било у рату - сећа се Момчило Божовић.

Драган Вујичић
Извор: Новости

100 година од рођења Добрице Ћосића

О ДИЈАСПОРИЧНОСТИ СРПСКОГ НАРОДА И ГРАНИЦАМА СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА

Пре једног века, тачније 29. децембра 1921. године, у Великој Дренови код Трстеника рођен је Добрица Ћосић, велики српски писац и утицајни јавни радник. У свом романсијерском делу, које импресионира обимом, разуђеношћу и домаћим, и јавном речју, Ћосић је, као учесник и сведок, креативно изразио најтеже и најсудбоносније етапе бурног живота у Србији у последњих стотинак година.

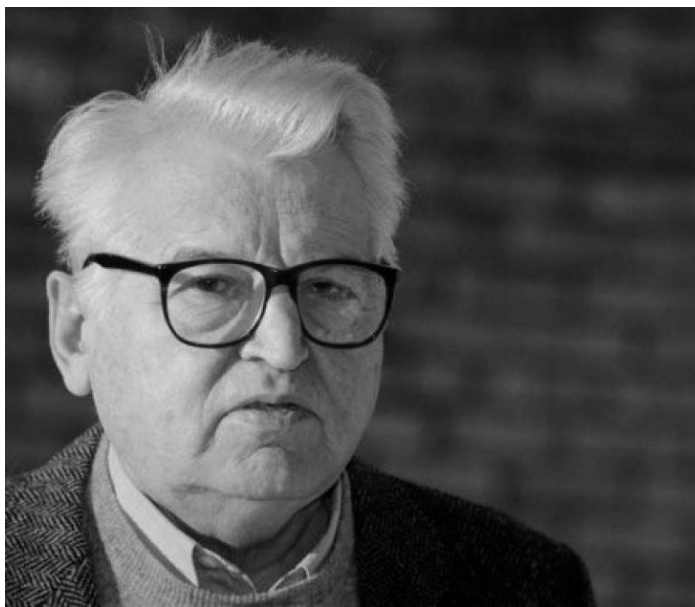
Али, Ћосић је поседовао и огромну епистоларну енергију. Деценијама је исписивао и слао на све четири стране света хиљаде писама у којима разматра отворена питања положаја српског народа и српске државе у сложеним историјским приликама.

Та писма најчешће су писана руком у уједном примерку, иако су се тицала колективних искустава. Многа, осим документарне, имају и несумњиву естетску вредност.

У писму истакнутом историчару Влади Стругару, члану

Српске и Црногорске академије наука, налазе се мишљења, ставови и чињенице без којих се не може писати веродостојна историја узрока и последица разбијања друге Југославије. Та преписка, која је трајала четврт века (до Ћосићеве смрти у сну, 18. маја 2014), презентована је, заједно с коментарима, у књизи Миливоја Павловића „Писма с двоструким дном“ (у издању „Завода за уџбенике“ и „Службеног Гласника“).

Због изузетне актуелности и утемељености Ћосићевих ставова о положају и перспективама српског народа на овој балканској ветрометини и због инспиративног погледа на дијаспоричност Срба и њихове културе (две деценије пре актуелних теорија о такозваном Српском свету), преносимо тај текст за који и сам Ћосић, већ у уводним пасусима, напомиње како представља његов можда најзначајнији интелектуални став према споменутим темама.

*Добрица Ћосић,
велики српски
писац и академик*

жним упропашћавањима, и како не бих подлегао „патетичној нејасноћи“ коју условљава агонија у којој се налазе српски народ и српска држава. Да бисмо сврсисходно размишљали о српском духовном простору данас, потребно је, по мом мишљењу, да што јасније сагледамо шта је српска нација данас, шта чини њено духовно биће и културу, у каквом свету и с каквим изгледима се заснивају духовни живот и идентитет данас.

Дакле:

Вековима дијаспоричан српски народ, који је турска сила разбацала по Балкану и Подунављу, у последњим деценијама двадесетог века, опет силом - сада хрватском, муслиманском и албанском, уз одлучујућу америчку и европску подршку - доживљава националну концентрацију. Српски народ се интегрише и хомогенизује; сабија се и заокружује свој животни простор, који добија етничке границе. То је епохална промена у бивствовању српског народа; та промена условљава стварање нове националне државе са етничким границама, али не и етнички чистом територијом, која само за агресоре може бити спорна.

Дијаспоричност српског етноса и живот под страним поробљивачима, с Првим српским устанком и низом буну и устанака Срба у Босни и Херцеговини, као и ослободилачки ратови Црне Горе, условили су стварање националне идеологије засноване на ослобођењу и уједињењу српског народа уједну државу. Та идеологија је касније лако поистоветила са југословенством. Читав двадесети век Срби су посветили остварењу југословенског циља; створене су и срушене две Југославије, да би у последњој деценији двадесетог века и национално-

Београд, 25. октобар 1998.

Драги брате Владо,

Увези са прекјучерашњим разговором у Академији, на којем си поделио моју забринутост за стање Српства у овом драматичном историјском тренутку, шаљем ти неколико својих теза у којима сам нашу заједничку запитаност покушао да претворим у истинско интелектуално искушење.

Као што знаш, Академија наука и умјетности Републике Српске организује у Бијељини скуп са темом „Српски духовни простор“. Задужили су ме да припремим неколико уводних напомена за тај разговор, тачније, да сачиним неку врсту инвентара нашег историј-

ског тренутка и изнесем своје мишљење о природи и карактеру српске културе и српског духовног идентитета. Реч је о темама којима се, иначе, бавим дуже време, сад сам, на љубазну молбу прекодринске браће, био принуђен да објединим, разрадим и бацити на папир своје идеје.

Хвала Ти што ћеш пажљиво ишчитати тезе које чине, можда, мој најзначајнији интелектуални став у последњој деценији. Верујем да ћеш у том тексту препознати неке од идеја о којима смо разговарали током ове године, чак и током читаве деценије, а можда и неке од Твојих ставова и сугестија.

Стало ми је да чујем Твоје мишљење како бих избегао ризик да се загубим у тематском пространству са ну-

државна и револуционарно-социјална идеологија доживеле потпун пораз.

На југословенском тлу историја је у овом веку делала сумануто. Срби су прогнани из Северне Далмације, Буковике, Равних Котара, Лике, с Кордуна, Баније, из Славоније, доброг дела Босанске Крајине, Мостара, Сарајева, са Косова и Метохије...

Преостали Срби у Босни и Херцеговини сада живе у Републици Српској, у „дејтонској“ држави, под окупацијом НАТО-а, у напетости неизвесности и без могућности скорог уједињења са матицом.

Територијалну интеграцију и хомогенизацију српског народа, као последице Хрватског и Босанског рата и албанског геноцидног насиља које траје читаво столеће, пратиле су неслагледне личне и породичне трагедије скоро милион Срба. Али, шовинистичко зло од којег страдамо има и своју позитивну дијалектику: изводи нас из државног провизоријума у којем смо као кривци провели седам деценија и приморава нас на стварање друштва и државе по сопственој мери и нази. Патње и страдања које су претрпели и трпе Срби прогнани са својих огњишта, доносе и позитивне историјске промене. Дијаспоричан српски народ, изложен ксенофобији других народа, обесправљен, потчињен, асимилиран - који је трпео неправде и страдања и узвраћао осветама за геноцид - згушњава се на свом животном простору који може цивилизацијски и културно да покрива и економски развија, а који за суседе, изузимајући агресоре и освајаче, не може бити споран. Ступили смо у период територијално-етничког прекомпоновања, можда и државно-политичког консолидовања балканског простора. Рекао бих да је пред нама раздобље смиривања међунационалних напетости и трајног решавања национално-државног питања. На најгори начин решавају се вековни хрватско-српски и албанско-српски спорови и сукоби. Приводи се крају закасниели процес стварања националних држава дијаспоричних балканских народа који су империјалистичке силе некада спречавале, а сада га диктирају по својим стратешким интересима. У томе процесу биће, ваљда, коначно решено и српско национално питање: стварање државе српског народа. Прва претпоставка стварања суверене демократске државе српског народа у садашњим условима јесте промена политичког поретка у Србији и усаглашавање националне политике Србије са интересима Европе, Америке и Русије.

На тлу бивше Југославије данас се према српском народу, његовом духовном идентитету и редукованом интегритету, уз проусташку Хрватску и милитантно католичанство, изразито претећи поставља милитантни ислам бошњачке државне и религијске идеологије са подршком светских исламских центара и под америчким патронатом.

Двадесети век за српски народ

окончава се и губитком Косова и Метохије. Не разматрајући овом приликом питање зашто и како се то догодило, и да ли је то био једини могући исход албанске агресије на српску земљу, сам губитак Косова и Метохије представља преломан, епохалан догађај. Њим се поништава смисао српских ратова из 1912. и 1913; поништавају се огромна финансијска и материјална улагања Србије у индустријализацију, просвету и урбанизацију Косова и Метохије после Другог светског рата; обесмишљавају се и велике људске жртве дате овога лета и јесени да би се угушио сепаратистички устанак Албанаца. Државно-политичком и националном капитулацијом пред ултиматумом НАТО-а, потписаном 13. октобра ове године, слама се херојска ослободилачка историја српског народа која му је давала величину, али и одређивала високу цену постојања. Српском народу се одузима суштински део интегритета. Он остаје без реалних духовно-моралних одредница његошевог етоса и свог трагичког хибриса.

Објективна одредница српске културе није простор него време. Срби се као етнос крећу простором, а живе, мисле и стварају у времену. Стваралаштво Срба разастире се од Хиландара до Сентадереје и од Паганова до Крке, а траје осам векова. Српска култура нема једно средиште; она има више средишта, а већина тих средишта није више на њеној националној територији

Октобарску капитулацију у Белом двору прати домаћи цинизам: ултимативна капитулација слави се као политичка победа, а државничко слепило као државничка мудрост. Тако се национална трагедија преводи у националну гротеску и политички скеч. Српски народ, који су до костију понизиле сопствена власт и светске силе, као кривац и немоћник ступа у раздобље које бих назвао - окупација у патакама, с бомбама над главом у коју нишане шиптарски снајперисти. Наступа време националног потчињавања и принудног прилагођавања, које ћемо морати да прихватимо као животну неопходност док некој светској сили наша моћ да храбро и достојанствено трајемо не буде кориснија од нашег понижавајућег постојања.

Губитком Косова и Метохије, што значи и културне и уметничке башти-

не на том тлу, а после анексије српске духовне баштине на тлу садашње државе Македоније - чије постојање начелно не сматрам спорним - српска култура губи главнину свог средњег века. Српски народ је једини европски народ који у другој половини двадесетог века губи свој „златни средњи век“: то су верске, културне, градитељске и уметничке вредности, које представљају врхове византијско-српске цивилизације. Неки највиши културно-историјски садржаји и вредности српског идентитета, постојаће само у српској имагинарној библиотеци и српском имагинарном музеју. Дечани, Пећка патријаршија, Богородица Љевишка и Грачаница - постаће нови Хиландари. Приморани смо да та величанствена дела српског средњег века утемељимо у своје духовно биће и сачувамо их као садржај свог идентитета онако како чувамо Хиландар, Душанов законик и Мирослављево Јеванђеље. Ту чињеницу епохалног значаја напомињем без помисли на било какво ратоборство и ревандикацију, али са уверењем да је она једна од темељних претпоставки нове националне самосвести коју Срби треба да заснују на енергији разумне наде, с циљем што бржег изласка из пораженничког мамурлука и очајничког нихилизма.

Историја нема тачку ни на једном поразу, и ни на једној победи. Из њених дубина и висина долази непознато и неочекивано. Примарни идентитет Срба као словенског и хришћанског етноса и нације, у свом миленијумском опстајању претрпео је многе промене, преображаје и ерозије. Под примарним српским идентитетом данас подразумевам: византијско-православни средњовековље, чији је врх светосавска духовност; сакрално градитељство и уметност; народно стваралаштво, чији је врх епска поезија; косовске митологеме; борбено-ослободилачки етос; патријархалну сеоску цивилизацију; књижевно стваралаштво на вуковским постулатима.

Објективна одредница српске културе није простор него време. Срби се као етнос крећу простором, а живе, мисле и стварају у времену. Стваралаштво Срба разастире се од Хиландара до Сентадереје и од Паганова до Крке, а траје осам векова. Српска култура нема једно средиште; она има више средишта, а већина тих средишта није више на њеној националној територији. Духовни лук српске културе разапиње се од Савиног „Житија Светог Симеона“ и Доментијанових житија до надреализма и данашњих постмодерниста. И традиције су темпоралне, а не просторне и топонимичке.

Српска култура је гранична култура која је била и остала изложена утицајима спољних чинилаца и суседних култура. Спољни чиниоци били су и плодносни и разарајући. Напори за очување духовног идентитета морају данас бити снажни и промишљени,

али не смеју тежити затварању ни бити замућени ксенофобијом. Чувајући националне културне вредности, самобитност и различитост, српска култура треба да остане отворена за спољне подстицаје и универзалистичке утицаје; при томе се мора разликовати америчко-мондијалистичка скулптура од аутентичних култура Европе, Русије и осталог света.

Нагон за разликовањем је један од егзистенцијалних нагона људског бивствовања. А разлике међу народима остварују се идентитетом. Духовни идентитет се, пре свега, остварује на свом језику и грађењем на свом тлу све док свет не освоји - ако га освоји - кибернетичка цивилизација са својим системом значења. Духовни идентитет подразумева поштовање живих, трајних традиција и изврстан континуитет и када се он превазилази, па чак и кида, као што је случај са развојем српске културе, која је по свом садржају култура континуираног дисконтинуитета. Духовни идентитет као темељ и самосвојност, основа је оне вредности која једном народу даје значај и место у култури људске заједнице, доноси му уважавање и поштовање, даје право на гордост и достојанство. Духовни идентитет је корен колективне егзистенције и стабло нације. Али, духовни идентитет није вечно осећање и коначно стање садржаја, потреба, обичаја, навика. Духовна ограђивања су немогућа и антиљудска. Ксенофобија је аутодеструктивна и понижавајућа; она је предиспозиција за злочин.

Култура није систем трајних вредности, традиција и циљева; она је процес изложен унутрашњим и спољним енергијама чиниоцима. Српска култура није „једноосновна“ и етнички самобитна у свом историјском трајању, што сматрам позитивном основом за њен даљи развој.

Српско духовно биће разламало се државним границама, државним порецима и њиховим сменама. Раскидали су се традиције и континуитети, стварали разлике и расколи, не само просторно и генерацијски него, последњих деценија и међу годиштима. А техничко-технолошке револуције с наше цивилизације, с науком као и одредницом и покретачем развоја, са супкултуром, потрошачким хедонизмом и нихилизмом као последицом слома есхатолошких идеологија, зарајау и преображавају духовни идентитет нације, маргинализују његову аутохтону културу, чинећи је и анахроном. У духовном животу младих нараштаја српског народа национална култура постаје школска обавеза, предмет који се мора положити. Народна књижевност и вредности културне баштине су ствар струке, а не духовна потреба и садржај примарне свести. Ни савремена национална књижевност више нема битну улогу у духовном животу младог нараштаја. И она се ограничава на узак интелектуални

слој, претварајући се, такође, у струку. Савремена ликовна и музичка уметност имају све мања и све безначајнија обележја тла и средине у којима настају; и тематски и стилски се универзализују. На тај стваралачки процес није могуће и не треба утицати.

Српска култура, заснована у немањих држави на православној вери, прошла је кроз неколико развојних периода. Преображавала се, удаљила од православља и манастирства, приближавала се модерном добу, западноевропској, тачније романско-германској култури, материјалистичкој и рационалистичкој цивилизацији, настојећи да сустигне духовне и културне мане и токове западноевропске културе.

Стварно сустизање западноевропске уметности остварило се у другој половини двадесетог века. Српска култура у области уметности и хума-

„Нови светски поредак“, под окриљем идеологије људских права и са хегемоном света – Сједињеним Америчким Државама – устремљују се у прави крсташки поход на Русију и њене просторе. Модерна скулптура, чија је домовина САД, помоћу електронских медија и компјутерских комуникација постаје владајућа култура данашњице. Рушење традиција схвата се као постулат прогреса.

нистичких наука, које нису условљене великим материјално-финансијским улагањима, сустигла је уметност и идејне токове западних народа и савремене светске цивилизације. Ми смо први српски нараштај после краја византијске епохе који је сазнајно-стваралачки сустигао европске и светске духовне токове и кретања.

У овом часу немам храбрости да пророкујем будућност српске културе, која с православном вером твори духовни идентитет српског народа. Она ће делити судбину српског друштва, али не у потпуности. Духовно стваралаштво подлеже и позитивном и негативном утицају економије и политике, слободе и неслободе, али свагда држава и аутономију, развија се унутрашњим мотивацијама, аутогенезом и властитом динамиком, коју више од објективних условљавања одређују појединци - стваралачке личности, снагом свог дара и убеђења. Духов-

но стваралаштво надживљава ратове, националне и духовне кризе, победе и поразе; оно је индивидуално до највишег ступња. Стваралачки геније није условљен стањем нације и друштва на чијем језику мисли и ствара. Нашу одговорност за будућност нације, њеног духовног идентитета и развојног потенцијала видим данас у афирмисању и развоју сваке стваралачке и научно-проналазачке могућности. Појава названа „одлив мозга“ несасвим уназађује српско друштво и његову културу. Поред одбране српског духовног простора и идентитета, највећа брига треба да нам буде обезбеђивање објективних услова за развој индивидуалних стваралачких могућности, особито у младим нараштајима.

Наше доба има неке сличности са добом у којем су се сусретали, сударали и прожимали хеленизам и хришћанство. Тада су пагански богови умирали пред хришћанским Богом. Сукоб хеленизма и хришћанства родио је византијску цивилизацију. Живимо у времену темељних преображаја света и настајања нове цивилизације. Хришћански Бог узмиче пред кумирима материјалистичко-техничке и потрошачке цивилизације. Папа Војтила је привео крају претварање католичанства у световну идеологију и политику хегемонизма. У земљама у којима је владао атеизам бољшевичког социјализма, „на рушевинама система нада и душа“ обнавља се православно хришћанство с идеолошким ревандикацијама. Ислам је последњих деценија у експлозивном ширењу, са снажним фундаменталистичком, ратничком струјом, која озбиљно прети народима који не верују у Пророка. „Нови светски поредак“, под окриљем идеологије људских права и са хегемоном света - Сједињеним Америчким Државама - устремљује се у прави крсташки поход на Русију и њене просторе. Модерна супкултура, чија је домовина САД, помоћу електронских медија и компјутерских комуникација постаје владајућа култура данашњице. Рушење традиција схвата се као постулат прогреса.

Георгије Флоровски сматра да је „наше доба критично доба, доба кризе и неразрешивих напетости... Ако уопште постоји нека историјска будућност, може се лако десити да та будућност буде намењена некој другој цивилизацији, вероватно оној која ће бити потпуно различита од наше“. Ако је ова мисао тачна, а мислим да јесте, нама савременицима, с „нелагодношћу припадања једном свету у преображају“, припада и изазов стваралачких одговарања на захтеве будућности.

До скорог сусрета, на којем ћемо детаљније размотрити утемељење и носивост мојих ставова, као и Твоје евентуалне примедбе, срдечно Те поздрављам. Твој

Добрица Ћосић
Извор: *Политика*

Седница годишње Скупштине МО „Бежанијска коса“

ОЈАЧАН МЕСНИ ОДБОР

На основу закључака донетих на десетој седници Општинског одбора УВП Нови Београд и одлуке о расписивању и спровођењу редовних избора у месним организацијама, председник Месног одбора УВП Бежанијска Коса Милан Калчић је 29. јануара организовао и реализовао седницу изборне Скупштине телефонским путем.

О тачкама наведеног дневног реда чланови Месног одбора били су већ упознати током пете телефонске седнице од 1. новембра.

Извештај о раду објављен је у децембарском броју листа „Војни ветеран“, па није било потребе да се прочита. Једногласно је прихваћен предлог председника да се МОД повећа за два нова млада члана.

План рада за 2022. годину обухвата седам тежишних задатака и десет конкретних активности. Приликом предлагања кандидата који би обављали функције на свим нивоима, предложено је да би требало истакнути два до три члана. Такође је формулисан и предлог да се Статутом регулише бирање чланова на функције највише у два мандата.

На седници је постављено питање докле се стигло са доношењем подзаконске регулативе Владе Републике Србије у вези са повољнијим решавањем стамбеног збрињавања војних пензионера.

Наглашено је да се још транспарентније, константније и конкретније обавештавају корисници војне пензије о свим актуелним статусним питањима са којима се свакодневно суочавају чланови.

М. К.

Божић у Параћину

ВОЈНИ ПЕНЗИОНЕРИ ДАРОВАЛИ ЧЕСНИЦУ

У петак, 7. јануара, након Божићне литургије, коју је служио свештенство параћинског храма и причешћа, чему је присуствовао велики број верника, у павиљону код Цркве „Света Троица“ у Параћину, организовано је ломљење божићне чеснице коју је припремила породична пекара „Тим Милошевић“ из Параћина.

Ред за парче чеснице је био велики, а петоро Параћинаца је имало ту част да извуче златник.

Чесницу тешку 50 килограма, грађанима Параћина даривала је Општинска организација удружења војних пензионера Србије – Параћин.

Члан Општинске организације УВПС, Милета Бустих, који је, као сувласник породичне пекаре „Тим Милошевић“ учествовао у припремању чеснице, каже:

„У тешким временима за наш народ, када смо изложени разним искушењима и када нам је више него икада потребна саборност и заједништво, сматрали смо да би организација једног оваквог догађаја могла да буде место где ће се народ окупити и у миру и радости провести данашњи празник.“

Читав догађај организован је са благословом параћинске Цркве Света Троица и њеног старешине протојереја Братислава Ђорђевића, а организатори су: Општина Параћин, Туристичка организација општине Параћин, Коло српских сестара и Општинска организација удружења војних пензионера Србије Параћин.

М. Стевић

Орден „Крст војда Ђорђа Стратимировића“ контраадмиралу Бошку Антићу

ПРИЗНАЊЕ ЕКСПЕРТУ

Центар за развој Шајкашке уз благослов Његовог преосвештенства епископа сремског Василија, доделио је Орден „Крст Војда Ђорђа Стратимировића“, контраадмиралу у пензији Бошку Антићу који му је уручен 13. јануара на свечаности у хотелу „Москва“. Одличје је адмиралу Антићу уручио праунук војда (Ђорђа Стратимировића) Иван Стратимировић.

Бошко Антић већи део своје војничке каријере провео у јединицама Речне ратне флотиле и један је од најбољих познавалаца пловних путева на рекама Сави и Дунаву. Дао је осведочени допринос развоју шајкашке као непосредни сарадник, а још више као хроничар протеклих времена, чији су записи објављени у више књига и чланака у писаним медијима.

Адмирал Антић је објавио је 65 књига, 439 чланака у војним и више од 800 у часописима и новинама. Рецезент је и редактор 32 књиге и 100 стручних чланака. Био је експерт одбране пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију у Хагу, вештак у Одељењу за ратне злочине при Вишем суду у Београду. Аутор је студије „Сребреница - велика обмана“. Добитник је плакете „Живојин Мишић“ М. М.

Крајем децембра у Дому Војске Србије окупили су се истакнути чланови Ветерана контраобавештајне службе и војне полиције да би сумирали резултате које је то удружење остварило током 2021. године. Скупу су се обратили председник Скупштине др Тодор Петковић, генерал-мајор у пензији и председник Извршног одбора Удру-

Новогодишње окупљање ветерана службе безбедности

СУМИРАНИ РЕЗУЛТИ

жења Благоје Љубисављевић, пуковник у пензији.

И поред великих потешкоћа које је проузроковао вирус корона, план годишњих активности Удружења остварен је готово у потпуности. Приводе се активности за одржавање седнице годишње Скупштине, чиме ће бити заокружене планиране активности.

Дружење Звездараца

ПОДВУКЛИ „ЦРТУ“

Упросторијама Општинског одбора УВПС Звездара у улици Душана Радовића на Милијеви, крајем прошле године, одржано је традиционално и пригодно дружење чланова УВПС Звездара. То је уједно била и прилика да се обележи Дан УВПС Звездара, као и да се „подвуче црта“ за протеклу 2021. годину.

Дружење је протекло у складу са актуелном епидемиолошком ситуацијом, и уз придржавање противепидемиолошких мера. Скупу су присуствовали дугогодишњи чланови Удружења, Бранислав Ковачевић, Милосав Ћепић, Љубица Вучинић (афирмисана ликовна уметница), Љубиша Јоцић, Михајло Карановић и други.

Отварајући скуп председник УВПС Звездара Милован Лалић позвао је присутне да преминулим члановима Удружења минутом ћутања одају пошту. Потом је у кратком обраћању учинио кратак пресек активности и догађања везаних за УВПС Звездара у протеклој години. Тежиште рада УВПС Звездара и у 2022. години ће бити на решавању личних и статусних питања и проблема чланова. Предстоји и један од кључних задатака: избори на свим нивоима УВПС.

Спомињући проблеме и потешкоће у раду Општинског одбора Звездара, а пре свега у раду месних одбора, Лалић је споменуо недовољан број чланова који су спремни да се прихвате конкретних обавеза и задатака у раду УВПС Звездара.

Формалног гласања није било, али присутни су се сложили да је 2021. година, уз све проблеме, била успешна. Потом је настављено неформално дружење у пријатној и опуштеној атмосфери.

М. М.

АУГИЈЕВЕ ШТАЛЕ

Један од највећих подвига легендарног Хераклеа било је чишћење Аугијевих штала.

Елидски краљ Аугије био је пребогат човек. Његов отац, бог Сунца Хелиос, дао му је небројено благо. У тадашњој Хелади била су чувена Аугијева стада, у којима, како каже легенда, имао три хиљаде грла - „три стотине бикова са снежно белим ногама, две стотине црвених бикова; њих дванаест посвећених богу Хелиосу били су бели као лабудови, један од њих – необично леп, сијао је као звезда“. Уз све то богатство, Аугије није годинама чистио своје стаје, тако да се страشان смрад ширио далеко претећи да угрози

Тако водена бујица за кратко време однесе све ђубре из Аугијевих штала.

После тога Херакле је дошао да затражи награду за обављени посао, охоли Аугије га одбије па се без ичега врати у Тиринт, где му ни Еуристеј није признао тај подвиг.

Херакле се касније грдно осветио Аугију. Са великом војском упао је у Елиду, однео победу убивши самог Аугија. Након те победе покупио је богат плен и принео жртве олимпијским боговима. Кажу да је тада установио Олимпијске игре у којима су сваке четврте године учествовали сви Грци, обустављајући за време њиховог одржавања ратне сукобе и ширећи, у спортском

целу земљу. Зато Еуристеј, господар Тиринта, Микене и Мидеје, у чијој се служби Херакле налазио, наредио овом јунаку да за један дан очисти Аугијеве штале и тако земљу ослободи ове напасти.

Херакле оде Аугију и предложи му да то учини али уз погодбу да му за услугу да десетину свог блага. Мислећи да је штале немогуће очистити, елидски краљ пристане на такав предлог. Херакле сагради зидове са две супротне стране воде река Алфеј и Тенеј.

надметању дух пријатељства и љубави. Од те, 776. године пре нове ере, када је одржана прва Олимпијада, стари Грци су рачунали време и бројали године.

Хераклеове Олимпијске игре одржавају се и данас, а богати и лењи елидски краљ спомиње се само у изразу *Аугијеве штале*, који се употребљава у значењу: „страшно прљаво и запуштено место“ и „нешто што треба темељно очистити“!

Здравко Зељковић

Топлица Илијић

(1947-2021)

ЧОВЕК ДУШЕ

Крајем децембра, после краће и тешке болести, угасио се живот потпуковника у пензији Топлице Илијића, врсног старешине наше војске. Рођен је 15. августа 1947. године у селу Зоруновац, општина Књажевац, где је и завршио четири разреда основне школе. Од петог до осмог разреда похађао је основну школу у селу Вино, где је четири године пешачио од куће до школе, осетивши прве веће тешкоће живота и школовања.

Након завршене осмогодишње школе у Књажевцу Топлица је завршио Гимназију и као одличан ђак уписао се на Филозофски факултет у Нишу, али је ипак схватио да то није прави животни позив, па се одлучио за занимање официра. Војну академију КоВ, на смеру ПВО, завршио је 1972. године.

Тада почиње војничка каријера Топлице Илијића. Службовао је тамо где су га распоређивали, почев од Задра и Загреба, да би војничку каријеру завршио у Нишу. Волео је своју професију, а посебно то што је био ракеташ. Током службовања имао је изванредан однос према потчињенима и претпостављенима. Остварени резултати кандидовали су Топлицу за даље усавршавање, па је школовање наставио у Русији, о чему је са поносом причао.

Његова оданост и приврженост професији поготову ракеташа, довела је до тога да је био на успешном школовању у Русији, о чему је са поносом волео да причао. Током каријере више пута је био одликован, награђен и похваљен.

Топлица је био примеран супруг Снежане, вољени отац Милице и Милана и најдражи дека унука Луке, о коме је волео највише да прича. Комшије су га посебно волеле јер је свакоме помогао када год им је требало.

Након одласка у пензију, активирао се у Градској организацији УВПС Ниш, у којој је до краја живота предано радио, зашто је добио највеће признање Удружења Повељу УВПС.

Топлица је волео Удружење, па је изјутра обично први стизао, сачекујући своје колеге уз кафу и речи добродошлице. Остварио је најдужи стаж у Градском одбору УВПС Ниш, где је обављао дужност секретара и потпредседника. У последњих неколико година био је главни организатор излета које је предузимао Градски одбор. На његовом столу је вазда била хрпа папира са стотинама имена и бројевима телефона. Када би се донела одлука о излету, захваљујући предузимљивости Илијића, аутобус би убрзо био попуњен до последњег места.

Излети су били разноврсни и добро организовани.

Топлица је био човек душе. Волео је људе, они су волели Топлицу. Нажалост тешко је објаснити људима који долазе у просторије Удружења да Топлице више нема. Писац је добро рекао „Небо не зна за миљенике“.

Бисери српског културног наслеђа

СВЕТА ГОРА НА ФРУШКОЈ ГОРИ

Шта нам говоре бројни манастири саграђени на Фрушкој Гори? Одговор је да су су Срби насељавали и живели од 14. века не само јужно од Дунава и Саве већ и северно. Средином деветнаестог века почиње борба Срба да се прикључе матици Србији. Појам Српско Војводство (касније Војводина) почиње све чешће да се употребљава код људи, који желе да се области Срема, Баната, Бачке и Барање једног дана присаједине Србији.

Захваљујући Српској православној цркви наша земља се може похвалити да је у свету међу државама које имају највише подигнутих верских објеката. То је доказ да су Срби у великој мери верујући народ. Само у Србији имамо око три стотине манастира и неколико хиљада цркава СПЦ, иако су их вековима многи окупатори и освајачи рушили, палили, скрнављивали у нади да затру Српство са балканских простора. Захваљујући манастирима и црквама Срби су од давнина, вековима, сачували нацију, традицију, обичаје, веру православну, опстали и остали на својим огњиштима. И никад, треба да се зна, Српски народ није тежио за освајањем туђих територија и поробљавањем других народа. Увек је водио ослободилачке и праведне ратове да сачува суверенитет.

Многи историјски документи о постојању и живљењу Срба на балканским просторима сачувани су управо захваљујући Српској православној цркви, верским објектима, књигама и списима, који су били у манастирима и црквама. Примера у нашој историји је много, тешко их је све набројати.

У Србији је четрнаест епархија и Архиепископија београдско-карловачка у којој се налазе седам манастира и 52 цркве. У Епархији банатској има 9 манастира, следе: Сремска (22), Бачка (5), Ваљевска (13), Браничевска (26), Тимочка (11), Шумадијска (27), Шабачка (16), Жичка (36), Крушевачка (19) Нишка (43), Милешевска (17), Врањска (14) и Рашко-призренска и Косовско-метохијска (23). У овој последњој чак 62 манастира и манастиршта су devastована у прошлим временима, по-

себно током НАТО агресије 1999. и погрома 2004. године. Многим верским објектима на Косову и Метохији и данас прети уништење због ирентентистичке политике коју воде Шиптари у жељи да Срби нестану са простора Космета и да затру траг српским коренима и постојбини у којој је створена Српска држава.

Део светске баштине

Многи вредни манастири уписани су у УНЕСКО-ву књигу светског наслеђа, попут: Студенице, наслеђе великог жупана Стефана Немање, затим манастири у Расу, комплекс Сопотани, Стари рас и Петрова црква (црква Светих апостола Петра и Павла) и четири сакрална објекта на Косову и Метохији: Грачаница, Високи Дечани, црква Богородице Љевишке и Пећка патријаршија, ускоро можда и манастир Манасија. Ипак, сматра се да је број манастира и верских објеката СПЦ, који се налазе на УНЕСКО-овој листи светског наслеђа премали и да би та цифра, уз осмишљеније и упорније лобирање, могла бити знатно већа.

У Србији постоје две локације где је концентрисано највише манастира. То су Фрушка гора, на којој се налазе 20 манастира и Овчарско-кабларска клисура (10). Обе локације незванично називамо српским Светим горама. На Фрушкој гори налазе се манастири: Света Петка Беркасово, Кувеждин, Привина Глава, Петковица, Шишатовца, Дивша, Светих Архангела, Врањаш, Бешеново, Беочин, Мала Ремета, Велика Ремета, Јазах, Раковац, Врдник, Старо Хопово, Ново Хопово, Гретег, Кру-

шедол и Ваведење Пресвете Богородице. Овчарско-кабларски манастири су: Ваведење, Вазнесење, Преображење, Свете Тројице, Сретење, Благовештење, Илиње, Јоване, Никоље, Успење Пресвете Богородице, црква Савиње (посвећена Светом Сави) и црква-пећина Кађеница.

У даљем тексту нешто више о пет фрушкогорских манастира: Врднику (Нова Раваница), Крушедолу, Шишатовцу, Јазаку и Великој Ремети. Сви они припадају Еперхији сремској Српске православне цркве.

У насељу Врдник, на јужним падинама Фрушке горе налази се манастир Врдник. Подигнут је у шеснаестом веку. Током минулих векова манастир је, као и сви фрушкогорски манастири, често био изложен вандалским рушењем и скрваљењем од стране Турака, Аустроугара, током Другог светског рата од Немаца, Мађара, а највише од хрватских усташа. Данас манастир чине црква, три крила конака и оградни зид са источне стране, на којем је улаз у манастирску порту. Уз манастир налази се црква посвећена Светом Јовану Крститељу и изграђена је пре најезде Турака. Једно време склањајући их од Османлија у Врднику су се чувале мошти кнеза Лазара Хребелановића. Зато овај манастир називају и Нова Раваница, уз подсећање на Раваницу код Параћина, задужбина кнеза Лазара, у којој се и данас налазе мошти српског владара. У манастирској ризници чува се и одећа кнеза Лазара.

Овај манастир, као и многи, једно време је био запуштен. Њега су 1697. године обновили монаси, који су са Арсенијем III Чарнојевићем (Црнојевићем) под налетом

Турака напустили Косово и Метохију и населили се у Сент Андреју. Црква је посвећена Светом Вазнесењу, као национални празник слави Видовдан, у част кнеза Лазара, чије су мошти једно време чуване у Новој Раваници. Данашња црква зидана је од 1801. до 1811. године. Истовремено је зидан и звоник са четири спрата. На великој свечаности за Видовдан 1811. године у нову цркву су пренесене мошти кнеза Лазара. У зograфском стилу на иконостасу иконе је урадио иконосликар Станоје Поповић 1743. г, док је Амвросије Јанковић, монах-сликар 1776. насликао у трпезарији композицију – Косовски бој. Године 1856. је преко Јанковићеве слике насликао своју верзију Косовског боја. Исти аутор је насликао и све чланове породице кнеза Лазара Хребелановића.

Крушедол пре и после реновирања

Где почива Арсеније III Чарнојевић

Манастир Крушедол, чији су ктитори били деспот Ђорђе Бранковић и његова мајка Ангелина Бранковић, као и влашки војвода Басараба, изграђен је почетком шеснаестог века, у периоду од 1509. до 1516. године, посвећен је Благовестима Богородице. Као сви фрушкогорски манастири и он је често страдао, највише је оштећен почетком осамнаестог века. Обновљен је

средином истог века. Бароктни живопис у њему је рад Јова Василијевића, њему су помагали домаћи уметници и познати Стефан Танецки. У осликавању манастира учествовао је још Димитрије Бачевић. Манастир Крушедол био је манастир-маузолеј Бранковића. Током рушења манастира турски крвници су уништили њихове мошти.

У овом манастиру су сахрањене многе знамените личности из српске историје. У

њему је 1706. године сахрањен Арсеније III Чарнојевић, који је предводио 1690. г. велику сеобу Срба из јужне Србије током Великог бечког рата (1683 – 1699). Касније је у крушедолској крипти сахрањен и Чарнојевићев наследник, Арсеније IV Јовановић, који је предводио другу сеобу Срба са Косова после Аустријско-турског рата (1737 -1739). У овој другој сеоби Срби, који су били на страни Аустрије, после њеног пораза у рату, морали су, због бојазни од турске одмазде, да напусте своја огњишта и да се преселе преко Саве и Дунава и на запад у Босну. У манастиру Крушедол сахрањени су и: војвода Стефан Шупљикац (1848), кнегиња Љубица Обреновић (1843) и краљ Милан Обреновић (1901). У близини манастира Крушедол налази се Сретењска црква, као задужбина деспотице Ангелине Бранковић, изграђена је у времену од 1512. до 1516. године а посвећена је Јовану Златоустом. Ангелина Бранковић у сарадњи са руским великим кнезом Василијем III је почетком 16-тог века основала женски манастир, данас је посвећен Сретењу Христовом.

Манастир Јазак, као и сви фрушкогорски манастири припадају Епархији сремској СПЦ, и он, као и сви други, представља културни споменик Србије од изузетног значаја. У петнаестом веку основао га је Јован Бранковић, рођени брат Ђорђа Бранковића, а посвећен је Ваведењу Пресвете Богородице. Манастир је једно време запустео, а доласком Срба у Великој сеоби 1690. године је поново оживео. Да би се сачували мошти цара Стефана Уроша II Милутина Немањића (1253 - 1321), које су се налазиле у Неродимљу, од турског скрнављења, 1705. г. у време митрополита Вићентија Јовановића у манастир су пренесене његове мошти. На тај начин је манастир стекао велики углед у

*Манастир Раваница
код Врдника*

народу. Нова црква Свете Тројице је почела да се гради 1736. године у бароком стилу, а стари Јазак је претворен у женски манастир. Наредбом надвојводкиње Аустрије Марије Терезије (1717 – 1780), која је била краљица Угарске, Чешке, Хрватске, Галиције и Лодомерије, манастир је срушен. И данас се могу видети остаци старог Јазка.

Нови манастир Јазак, који је данас поново женски манастир, налази се на јужним падинама Фрушке горе. Манастирски комплекс се састоји из цркве са звоником, са три стране је окружен коначима. На четвртој страни је зид и улаз у манастирску порту.

Иконосликар Димитрије Бачевић и његов помоћник Теодор Крачун су у новој цркви од 1759. до 1769. израдили иконостас са педесет икона. Црква дуго није била осликана. Тек 1899. године сликар Павле Чортановић ју је осликао ликовима из српске историје и хришћанског света. После Великог рата, када се Српска Војводина присајединила Краљевини Србији је највише обновљен. Међутим, поново током Другог светског рата био је на мети Немаца и хрватских усташа. Директор Загребачког музеја, Владимир Ткачић, је

Улаз у манастир Јазак

током окупације Срема од тзв. НДХ однео у Загреб 79 експоната. Слично је учинио и хрватски службеник Антон Бауер. И Немци, који су пљачкали вредне експонате по читавом свету, нису поштедели Јазак. Из манастира су за Немачку однели доста

вредних предмета. После Другог светског рата Јазак је поново обновљен. У западном делу конака смештена је вредна библиотека, свечана трпезарија и ризница.

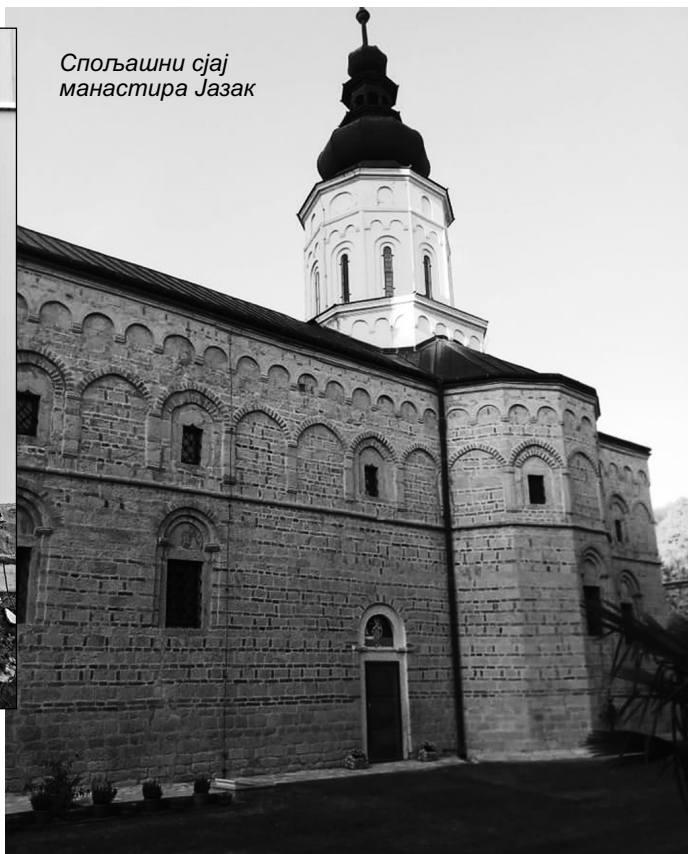
Усташе пљачкале Велику Ремету

Од шеснаест „живих“ на Фрушкој гори, манастир Велика Ремета се сматра за један од најстаријих, основао га је у 14. веку краљ Стефан Драгутин Немањић (1251 –

1316), који је био српски владар шест година (1276 – 1282). По предању, Драгутин је јашући коња пао са њега, повредио се, па је престо предао брату Стефану Урошу II Милутину Немањићу. Манастир је посвећен Светом Димитрију а налази се недалеко од пута Београд – Нови Сада и зато је доступан верницима, који желе да га посете или да присуствују верској служби. У склопу манастира Велика Ремета налазе се две капеле, једна је посвећена Јовану Крститељу а друга Успењу Пресвете Богородице.

Када је почела градња, манастирска црква је рађена најпре у стилу „рашке школе“, али пошто су радови били замашни, она је на завршетку радова изграђена у бароком стилу. За све фрушкогорске манастире, иако су грађени на мање доступним местима, важи да су стално били изложени рушењу од стране окупатора и освајача. Манастир је много пострадао 1716. године када

Спољашни сјај манастира Јазак

Манастир Велика Ремета

су се Османлије повлачиле из Угарске. Тада је страдала и изгорела манастирска библиотека и драгоцен архива. Неколико година касније почела је обнова, па је поново започето прикупљање грађе за библиотеку и архив. Велику помоћ манастир је имао од ктитора, архиепископа Вићентија Поповића, који је уз новчану помоћ градио светињу, прикупљао грађу за библиотеку и архиву. После вишедеценијске обнове манастир је завршен између 1764. и 1771. године.

И током Другог светског рата манастир Велика Ремета је страдао од хрватских усташа 1943. године, које су га користиле за смештај. По одласку из њега фреске су ишарали, много експоната поломили а највредније опљачкали и однели. После рата неке драгоцености опљачкане у фрушкогорским манастирима чуване су у новооснованом Музеју Срба у Хрватској. После реформе 1963. г. Музеј Срба ушао је у састав Историјског музеја Хрватске. Након гашења српског одељка предмети су интергисани у ИМХ и претила је опасност да једног дана буде његово власништво. Неки експонати су враћени, али многи нису. И дан-данас се не зна где су завршиле црквене реликвије, фреске и иконе, које су однеле хрватске усташе током Другог светског рата. За многима се још трага.

Манастир је обновљен 1982. г. за време архимандрита Данила Здравковића. Манастир има највиши звоник у Срему, висок 38,6 м, слави Ивањдан, поседује јединствен музеј старе српске музике, коју је прикупио Димитрије Стефановић, музиколог и директор Музиколошког института Српске академије науке и уметности. У манастиру Велика Ремета је сахрањен један од познатијих карловачких митрополита Стефан Методијац.

Уцена Турака

Манастир Шишатовца је један од најпознатијих фрушкогорских манастира, представља непокретно културно благо Србије и Српске православне цркве. Оснивач манастира је Стефан Драгутин Немањић, почетком 14-тог века звао се Реметски манастир, а посвећен је био Светом Николи. У почетку је то била мала црквица. Касније, бежећи од турског насиља из Жиче, игуман Теофил и монаси, Висарион и Иралион дошли су у Фрушку гору, срушили стару цркву и подигли нову 1520. године посвећену рођењу Пресвете Богородице. Од друге половине 16. века он се назива Шишатавац. У овај манастир су 1543. године пренесене мошти Светог Стефана Штиљеновића из Шиклоша у Барању.

Због култа који је у народу уживао Свети Стефан, манастир су често походили људи из свих крајева. Видевши какву популарност има Шишатавац, Турци су монасима поставили услов, уцењивали, да дају велики новац за откуп, у супротном га руше. Пошто су Османлије добиле тражени новац манастир је поштеђен од рушења. У њему је једно време боравио патри-

Манастир Шишатовца

јарх Пајсије Јањевац, који је написао „Повесно слово“, књигу посвећену Светом Стефану Штиљеновићу. Велику улогу у украшавању манастира имао је владика вршачки Вићентије Поповић. Он је од 1718. до 1774. године у манастиру био најпре монах, па игуман и 24 године архимандрит. Значајан допринос у осликавању цркве и иконостаса дао је иконописац Григорије Давидовић, који је у цркви осликао лик епископа Вићентија.

Манастир Шишатовца поседује око 1200 јутара земље, у њему је једно време било 13 калуђера, 5 ђака, 13 послужитеља и 12 прњавораца, који су обрађивали манастирско имање.

И Шишатавац, као и сви фрушкогорски манастири, одиграо је значајну улогу у Другој великој сеоби Срба из Јужне Србије, после Аустријско-турског рата 1739. године, јер су у њему због Турака, који су често похарали српске верске објекте по Србији, склоњене вредне црквене реликвије и иконе. Међутим, током Другог светског рата, када је Срем био окупиран од квинслишке НДХ, поново је био на удару хрватских усташа. Пошто је септембра месеца 1943. године капитулирала Италија, усташама су остали савезници једино немачки нацисти. А и они су почели да губе на многим фронтима. Повлачећи се према Загребу усташе су, по угледу на немачке нацисте, који су уметничким експонатима похарали Европу, плачкали су и односили су из Шишатовца све вредне иконе и црквене реликвије, а оно што нису могли понети једноставно су уништавали паљењем и ломљењем. Када се рат завршио неки предмети су из Загреба враћени манастиру Шишатавац, али многима вредних експоната и предметима никад се

више није могло ући у траг.

Жеље и грешке

Шта нам говоре бројни манастири саграђени на Фрушкој Гори? Одговор је да су су Срби насељавали и живели од 14. века не само јужно од Дунава и Саве већ и северно. Средином деветнаестог века почиње борба Срба да се прикључе матици Србији. Појам Српско Војводство (касније Војводина) почиње све чешће да се употребљава код људи, који желе да се области Срема, Баната, Бачке и Барање једног дана присаједине Србији.

Српско Војводство је у 19. веку изнедрило многе славне Србе, песнике, писце, сликаре, политичаре: Светозар Милетић, Ђура Јакшић, Лаза Костић, Милош Црњански, Јован Јовановић Змај, Јаша Томић, Миша Димитријевић, Урош Предић...

Прави тренутак да се остваре тежње Срба преко Саве и Дунава за присаједињење Српске Војводине матици наступио је 1918. године, при крају Великог рата, по ослобађању Србије од Аустроугара, Немаца и Бугара. У време кад су немачки и аустроугарски похлепни освајачи главом без обзира бежали под налетом победничке Војске Краљевине Србије, први потез је 24. новембра 1918. г. учинио у Руми Жарко Миладиновић, председник Народног већа да се Срем присаједини са Србији. Већ сутрадан, 25. новембра у Новом Саду Велика народна скупштина Српске Војводине, уз присуство 757 посланика Баната, Бачке и Барање из 211 општина, међу којима је било највише Срба 578, 84 Буњваца, 62 Словака, 21 Русин, 3 Шокца, 1 Хрват, 6 Немаца, 1 Мађар, је одлучила да је дошао историјски тренутак за присаједињење матици Србији. Први пут у свету у једној скупштини узеле су учешће жене, њих седам.

Занимљиво, да се присаједињењу Краљевине Србији 1918. године прикључила Барања. Она се дуго сматрала српском територијом. Међутим, када се 1943. године у Јајцу „делио колач“, односно протоколарно, а не званично, одређивале границе нове Југославије, српски представници нису много били заинтересовани да се Барања припоји Србији, иако је ова област била вековима насељена Србима. Исти је случај и са Републиком Српском Крајином. Говорило се да у Југославији неће бити граница, што се касније испоставило за лаж, да су то биле приче за малу децу. Наводно, о границама између република је требало да се расправља после рата, али се то није десило. Лукави Хрвати су у Јајцу тражили да незначична граница између Србије и Хрватске буде Дунав. Међутим, како су касније догађаји показали граница на Дунаву остала је за сва времена.

Текст и фотографије: **Зоран Јакшић**

Здравље из дана у дан

РУЗМАРИН И БЕЛИ ЛУК КАО МАМАЦ

Фотографије два зачина на паковању крекера, још уз ознаку да је производ постан и погодан за вегетаријанце, привлачнији су од ситне поруке о великом садржају соли, који лоше делује на хипертензију

Крвни притисак треба пратити нарочито у поодмаклим годинама живота

Борба против повишених вредности крвног притиска биће неуспешна ако се у исхрани оболелог не смањи количина соли. Професор др Бранко Јаковљевић, специјалиста за исхрану с Катедре за, хигијену Медицинског факултета у Београду, на недавном научном скупу „Школа хипертензије“, одржао је предавање у ком је указао да је смањење уноса соли једна од најзначајнијих полуга у борби против високог притиска. То је већ годинама битна препорука европског и америчког удружења за борбу против хипертензије.

Ма колико изгледало да је то бар једноставна мера - са стола ћемо једноставно сланим, солићемо мање у току припреме и кувања јела, избегаваћемо слане специјалитете - у пракси то није лако спровести. Примамљиве понуде вребају са свих страна, па се под ознаком здравих намирница продаје и оно што би требало избегавати у широком луку.

У 100 грама крекера има соли за цео дан

Професор Јаковљевић је онда приказао један слајд с типичним примером „мамца“.

- У овом лепом паковању крекера, на амбалажи су насликани зелени рузмарин, бели лук, по-

миње се Медитеран... Све указује на здраву исхрану, па још је ту и порука да је производ постан и погодан за вегетаријанце, што нашем народу увек звучи као нешто посебно здраво. Али, када се погледа састав, види се да у 100 грама овог производа има 1,6 грама натријума, а препоручени дневни унос за особе с повећаним кардиоваскуларним ризиком је 1,5 грама. Дакле, само у сто грама је више соли него што је дневно препоручено - указао је др Јаковљевић.

Ни одговор на питање како смањити унос соли није једноставан: може се говорити о националном и индивидуалном нивоу, односно шта можемо чинити сами, а шта зависи од мера државе. Др Јаковљевић је навео пример најпознатије националне студије спроведене у Великој Британији, с фе-

Највише соли добија се из готових индустријских производа

номеналним резултатима: уложили су 15 милиона фунти да смање унос соли, а зарадили 1,5 милијарди фунти и спасили 6.000 живота за годину дана.

Калијум уместо натријума

- Досољавање током јела чини шест процената укупног уноса соли, а со је и природни део намирница и одатле добијамо још 12 процената. Досољавање током кувања чини пет процената, па тако оно што човек сам додаје излази на укупно 11 процената. Највише соли добија се из брзе хране, производа купљених у пекарама или ресторанима, али и из свега што се у исхрани користи, а долази из прехранбене индустрије. Зато је прва препору-

КОМПЛИКАЦИЈЕ ОД ДИЈЕТА

Како празници с обиљем на трпези буду пролазили, већ крајем јануара многи ће закључити да су неколико килограма тежи и да им је време за дијету. Уместо од лекара, специјалисте за исхрану, многи ће прихватити савет из ТВ емисија и таблоида. Колико то може да буде корисно и може ли да нашкоди здрављу?

- Поново је популарна кетогена дијета, која може да буде изузетно опасна ако се спроводи на неодговарајући начин, а медији је тренутно јако рекламирају. Једва смо недавно спасили главу младићу који је држао ту дијету, а завршио је на нефрологији. Држава би морала да ограничи рекламирање таквих дијета или непроверених супlemenата, који обећавају немогуће ствари, рецимо губитак од седам килограма недељно или 20 килограма месечно. То квари поглед тих људи на друге видове дијета које ће им прописати лекар, ако неће скинути жељени број килограма за кратко време - упозорио је др Јаковљевић.

Кетогена дијета је посебни режим исхране са смањеним уносом угљених хидрата, који доводи до стварања кетонских тела у организму, што је последица разградње масних наслага. Може утицати на функцију бубрега и јетре. Наши људи је доживљавају као идеалну јер, упрошћено речено, дозвољава да се једу месо, чварци, сиреви, јаја, све без хлеба, само уз салате.

Професор Јаковљевић је подсетио да ко има проблем с исхраном и здрављем треба, уз упут и књижицу, да се јави у Саветовалиште за исхрану при Институту за превенцију Медицинског факултета где може да добије медицинску нутритивну терапију.

Иначе, у овом часу јако је популарна даш дијета, још 1996. специјално дизајнирана с циљем да обори повишени крвни притисак, која се базира на немасним протеинима и здравим мастима, доста се ослања на медитеранску исхрану.

рука да се избегавају индустријски производи, али је њима врло тешко одолети, јер се та индустрија труди да нас на сваком кораку намама да узимамо њихове производе - објаснио је др Јаковљевић.

Шта можемо да урадимо на индивидуалном нивоу, у својој кући?

- Решење може да буде употреба калијумове соли. Она се на нашем тржишту може наћи, али само у препарату који садржи две трећине натријумове соли, а само једну трећину чини калијумова со. На хрватском тржишту, рецимо, постоји препарат којем је пола калијумова, пола натријумова со.

Италијани су пре неколико година пустили у продају со која је специјално намењена оболелима од артеријске хипертензије, а садржи само 13,6 процената натријума, што је јако добро. Једна велика студија, са 21.000 учесника старости од 65 до 88 година с хипертензијом, показала је да и таква замена соли може да има ефекта. У периоду праћења забележен је статистички значајно мањи број можданих удара, кардиоваскуларних нежељених догађаја, уопште смртности. Већ и тако мала замена натријумових соли калијумовом може да има значај, али никако не треба занемарити да је у тим препаратима и даље присутан велики проценат натријумове соли - указао је др Јаковљевић.

Оливера Поповић
Извор: Магазин

ГЕНЕТСКИ ТЕСТОВИ

Проф. др Бранко Јаковљевић не крије да је заговорник генетских тестова, помоћу којих се утврђује колико је нека особа генетски, индивидуално сензитивна на со, односно колико овај зачин заиста подиже вредности крвног притиска код одређеног пацијента.

- Многи ће рећи да им со не смета и не подиже крвни притисак. Заиста, код неких особа не постоји такозвана сензитизација на натријум, а то се може проверити и тестовима за генетску типизацију којима се утврђује да ли је неко осетљив на вишак соли - тврди овај лекар.

Он подсећа да се данас на Западу, за малу суму новца, може доћи до врло драгоцених података о нечијим личним склоностима ка одређеним болестима. Објашњава да је довољно купити кутију за тест на трафици, узети на описани начин себи узорак пљувачке, спаковати свето и поштом проследи овлашћеној лабораторији. У зависности од сета тестова који се заокружи и плати, може да се процени осетљивост на со, али рецимо и добије одговор који тип дијете тој особи одговара, колико је осетљива на масти, на вишак алкохола. Он је подсетио да се тако може добити и одговор какав је метаболизам витамина Де, који се данас због вируса корона некритично саветује у вели-

ким количинама сваком без разлике, а неко се може наћи у групи оних који и с најмањом количином витамина Де могу имати велику штету или корист.

Међутим, др Ненад Радивојевић, кардиолог у Центру за хипертензију Универзитетског клиничког центра Србије, сматра да све пацијенте треба посматрати као да су натријум сензитивни, јер, како је рекао на научном скупу „Школа хипертензије“, нашим људима не треба давати могућност да процењују да ли им слана храна заправо не штоди. Подсетио је да је реч о „игри бројки“, јер ако у Србији 2,7 милиона становника има хипертензију, опасно је рећи да 1,3 милиона може да настави да соли храну и не брине о утицају уноса натријума на крвни притисак. **О. П.**

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

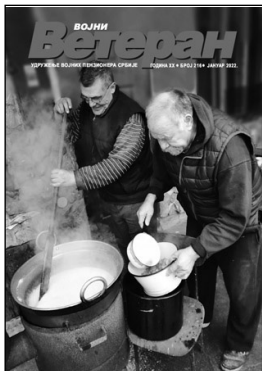

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Снимио:
Звонимир
Пешић

Година XX. Број 216. ЈАНУАР, 2022.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигураници.

Преко Удружења могу се добити ком-
плетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за
висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почаста преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Лако је белосветским
Слейцима да на све ово
закжуре
И иначе ништа не виде.*

*Ма какав томахавк?
Овде радимо секирчетом!*

*Очврсли смо!
Не пуштамо ни сузу
радосницу.*

*Једни калкулишу
прошлошћу,
други будућношћу, само се
од садашњости сви
отрађују.*

*Удворништво је ђамет
на пућу најмањеи оштора.*

*Говори двосмислени,
али дела су бесмислена!*

*Толико шрубача
а народ без слуха.*

Зоран Р. Ковачевић

TANJA dent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х